

Jó Pajtás

Fotó: Dávid Csilla

*Múzeumok éjszakáján újra
nyakunkba vesszük a várost*

Úttravaló ballagóknak

Táborozást nyerhetsz!

Jó hírrel köszöntünk benneteket! Sem több, sem kevesebb, mint négy tábor is ingyenes elhelyezést kínál az idei nyárra a Jó Pajtás szerencsés olvasóinak:

közöttük a temerini Falco Természetkedvelők Egyesülete
a kishegyesi Kátai-tanya,
a hajdújárás-noszai Róka-tanya,
és a moravicai nyári tábor szervezői.

Örömkre szolgál, hogy régi ismerőseink készségesen kínálták fel az idén is vendéglátásukat nektek, olvasóinknak. Persze azért sem haragudnának meg, ha mások is ilyen nemes gesztussal rukkolnának elő.

Aki nyerni szeretne, nem kell mást tennie, mint június 4-éig jelentkezni akár e-mailben, akár hagyományos postai küldeményrel. Mint tudhatjátok, címünk a következő: **Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad vagy jopajtas.szerk@magyar-szo.com, okvetlenül tüntessétek fel: TÁBOROZÁS – NYERNI SZERETNÉK, és a következő adatokat: név, osztály, iskolánév, település, lakcím, telefonszám. A borítékon fel kell azt is tüntetni, mely tábor iránt érdeklődsz. Ha bármelyik adat hiányzik, a jelentkezést nem vehetjük teljes érvényűnek, és kizárjuk a sorsolásból.**

A temerini székhelyű Falco Természetkedvelők Egyesülete az idén augusztus 9-étől 16-áig rendezi meg hagyományos természetvédelmi, madártani ismereteket terjesztő **Falco-táborát**. Az idén KÉT HELYET kínáltak fel legszerencsésebb olvasóinknak. A Jegricska folyó partján megrendezésre kerülő táborba általában negyven-ötven általános iskolás jelentkezik, és hallgatják figyelemmel a különféle előadásokat, vesznek részt a foglalkozásokon, a műhelymunkákban. Aki már eldöntötte, hogy szeretnének eljutni a táborba, Balogh Istvánnál jelentkezzenek a 063/82-23-211-es telefonszámon, vagy igyekezzenek a Jó Pajtás által helyhez jutni.

A kishegyesi **Kátai-tanya** évek óta egész nyáron nyitva áll a gyerekek előtt. A tapasztalt táborszervezők az idén KÉT HELYET kínáltak fel olvasóinknak. Ezúttal sem kell mást tenni, mint jelentkezni a már megadott címre. Lesz Ovis tábor (június 15–20.), VIFÓ – kissé idősebbeknek, Angol tábor és egyidejűleg Önismereti boldogságtábor & Zsebpénztábor... avagy tini befektető leszek (július 13–18.), Kézműves tábor (július 19–24.), Zöld tábor és Kézműves tábor II. (augusztus 3–8.), Szép szó tábor (augusztus 8–15.), Fényképész tábor és Képzőművészeti tábor (augusztus 17–22.). Máris lehet jelentkezni a 024/731-222-es telefonszámon. A tanyáról sok mindent megtudhattok a katai.rs honlapon.

Igazi vakáció lesz ismét a hajdújárás-noszai Róka-tanyán, ahol az idén is alkalom nyílik a barátságok megerősítésére, új játékok megismerésére a **Tóparti táborban**. Ezúttal sem maradnak el a kézműves foglalkozások, a lubickolás a Ludasi-tóban, a tábortűz, sárkányeregetés, asztalitenisz, foci, csocsó, horgászat..., barangolások. A június 28-a és július 4-e között megrendezésre kerülő tábor szervezői EGY HELYET kínáltak fel olvasóinknak. Érdeklődni a 024/541-686, 024/596-064, 060/33-15-776-os telefonszámon lehet.

Nem utolsó sorban említjük a **moravicai nyári tábor**ot, amely az idén is gondol kis olvasóinkra. Az általános iskolásokat az Id. Kovács Gyula iskolába várják a július 12-étől 19-éig tartandó tartalmas egy hétre. Lesz MIT-tábor, Kamasztábor, Játéktábor, és egy sor foglalkozás: hiphop, fitness, néptánc, önismereti, valamint egyéniségfejlesztő tábor, íjászat, foci..., és fergeteges szabadidős program. Eláruljuk azt is, hogy a táborszervezők EGY TELJES, és két FÉL HELYET kínálnak lapunk olvasóinak. Addig is sok részlet szerepel a taborok.net honlapon, de a részletek felől érdeklődni is lehet a 063/768-36-41 mobilszámon hétfőtől péntekig, minden nap 9-től 15 óráig.

N-a

Olvass bennünket a jövő héten is!

Mai számunk hátlapján a ballagóknak kívántunk kedveskedni, mert közeledik a ballagás ideje, amikor egy-egy kedves személyt esetleg meghívóval invitálnak iskolai búcsúztatójukra. A képek kivágva, egy más, keményebb papírra ragasztva egészen jó hatást keltenek. Egy-egy kedves tanító, tanár vagy nagyszülő, jó barát biztosan jó néven veszi, ha ilyen meghívóval szólítják meg, vegyen részt ballagási ünnepségünkön. Együttal mi is búcsúzunk a nyolcadikosoktól. Reméljük,

szívesen veszik kezükbe később is lapunkat, még akkor is, ha már egy ideje kacsingatnak a Képes Ifjúság felé, és középiskolásként azt a lapot forgatják majd.

Címoldalunk a múlt hétvégi Múzeumok Éjszakáján készült, gondolom, sokan éltek a lehetőséggel, és végigjárták a képtárakat, múzeumokat. Mi is igyekeztünk, noha már a nyárra is gondolunk. Így lesz ez a következő hetekben is!

N-a

Fehér Ferenc

Útravaló

(részlet)

Honi táj batyuját
költöző fecskének,
sóhajtásnyi utat
szállingó levélnek

Erdőnek ösvényt,
ösvénynek erdőt –
kérges nagy fáknak
fésülő szellőt,

hosszú nagy hallgatást
ijesztő kuviknak –
hétmérföldes csizmát
iszkoló nyusziknak,

bútorok nyugalmát,
csöndet a szobának –
öregék békéjét
búcsúzó sugárnak,

gyöngéknek jóság
szelíd hatalmát –
felhőnek égbolt
fénylő nyugalmát,

hűvöst a nyárnak,
tűzet a télnek –
álmok libegését
levált levélnek,

békét az álomba
szendergő mezőnek –
kristályszerű hangot az
iskolacsengőnek,

napsugár-küllőket
álom-szekereknek –
először induló,
táskás kicsinyeknek,

hűsleges kezeket
percegő tollaknak –
pontot az első és
utolsó mondatnak!

Szép szót, ha oktatnak!
Lelket, ha mesélnek!
Igazmondó véget
mindegyik mesének!

Író leszek!

Beszélgetés az idei ÁMV első helyezett versírójával

A kis hercegnő

*Dombokon, hegyeken, házakon és nyílt wifiken túl,
ott ahol a lehető legkevesebb szerelem dúl,
ahol a pap is csak a tök logikus eszméket osztja,
az érzelmes badarságokat szóba se hozza,
élt egyszer egy beképezelt fruska.
De, hogy őt szebb jelzővel illessük,
inkább a kis hercegnőnek nevezzük...*

Tetszett nekem, hogy milyen jól rímelnék a soraim, s az egész mesét vers formában írtam meg. Jól sikerült, tetszett a magyartanárnőnek is. Mikor arról volt szó, hogy mivel is versenyezzek az ÁMV-n, mivel csak egy kategóriában versenyezhettem, a versírás mellett döntöttem. Habár már a tartományi szavalóversenyen is bizonyítottam. Különböző kiskorom óta író szeretnék lenni. Amikor megtanultam olvasni, rengeteget bújtam a könyveket, így bővült a szókincsem. A verseny előtt nézegettem a kategóriákat, s úgy gondoltam, kipróbálom magam versírásban, ha már a magyarórára írt versem ilyen jól sikerült. A versenyen három téma közül a Szépséget választottam. Másfél óra állt rendelkezésünkre, s megszületett a vers, amely első díjas lett. Én minden versenyre úgy megyek, hogy nagyon jól fogok teljesíteni.

– Sokan gratuláltak?

– Az eredményhirdetésekor először a barátaim gratuláltak, akik ott voltak velem a versenyen, utána a tanárnő és másikkal is, akikkel már ismertük egymást régebb óta. Facebookon is nagyon sokan fejezték ki jókívánságaikat, olyanok is, akiktől egyáltalán nem számítottam gratulációra, szóval igazán jól esett az elismerés.

– Olvastam a Facebookon, hogy iskolaújságot szerkesztesz.

– Igen, az újság szerkesztésében is részt veszek, én vagyok a főszerkesztője. Mostanában jelent meg az első száma. Szerb nyelven írtuk a szerkesztőséggel. A szerbtanárnő, Dragana Karadžić bízott meg minket az újság megírásával. A neve Šažoršep lett, ami a magyar százszorszép szóból jött létre általunk. Ez úgy történt, hogy először százszorszépnek szeretnénk volna elnevezni, de nem tudtuk hogyan mondják szerbül, úgyhogy inkább elszerbesítettük a virág nevét. Az újságot fél évig csináltuk, szóval rengeteg munka volt vele, de megérte, mert nagyszerű lett az eredmény, és erre igazán büszkék is vagyunk.

– A sok elfoglaltság mellett jut idő más hobbira is?

– Számtalan hobbim van, ugyanis szeretek új dolgokat kipróbálni, és sok minden érdekel. Például már egészen kicsi korom óta imádom olvasni. Valamikor anyukám olvasott sok mesét, de amióta megtanultam olvasni, azóta bújom a könyveket. Vannak kedvenc íróim is: Fekete István, Szabó Magda... Mostaná-

ban Leiner Laura könyveit bújom. Sportolni is szeretek, régebben jártam táncra, és az úszást is kipróbáltam már, csak sajnos manapság nem nagyon van időm erre. A rajzolást is mondhatjuk a hobbimnak, viszont én inkább szenvedélynek nevezném. A divattervezés is érdekel, az interneten lévő oktatófilmeket tanulmányozva tanulok rajzolni. Már küldtem is be az alkotásaimból maganizokba pályázatokat, s díjat is nyertem. S a hegedű! Az anyukám hegedült, ő mutatta meg nekem először ezt a szép hangszert, amely végül úgy mond a szerelmemmé vált. Nagyon várom a május 18-át, amikor a Fantast kastélyszállóban, a nemzetközi versenyen is bizonyíthatok. (A szerk. megjegyzése: a beszélgetés jóval 18-a előtt készült, bízunk benne, hogy jól sikerült a fellépés.)

A kis hercegnő szerelmi történetét már lefordítottam angol nyelvre (de nem vers formában, ugyanis annyira még nem jó az angol tudásom), és az angoltanárnőmmel elküldtük egy pályázatra. Képregény is készült belőle, amelyet szintén én rajzoltam. Ebben a munkában kamatoztatni tudtam az írói és a rajzolási tehetséget, valamint a nyelvtudásomat is. Most reménykedve várom a pályázat eredményhirdetését.

– Nyolcadikos vagy, milyen terveid vannak?

– Most nagyon elfoglalt vagyok, nagyon készülök a nyelvi verseny döntőjére, koncertjeim lesznek, kisértségi előtt állok. Gimnáziumba szeretnék beiratkozni. Meg hát író akarok lenni! Sok írásom van már. A verseskötetembe benne lesz az első díjas versem, meg A kis hercegnő is.

Koncz Erzsébet

Varga Klaudiáról már olvashattatok a Jó Pajtásban. Az ősszel arról mesélt a többi iskolatársával, hogy részt vett a nyáron a Gion Nándorról elnevezett olvasótáborban. Ott volt a Szép Szó táborban is, ahol elmondása szerint sokat tanult. Hajvert Ákos, Kovács Frigyes, Kálló Béla, Szarka Ákos, a budapesti Fekete Fazekas Hajnalka, Bagaméry Orsolya és mások foglalkoztak velük.

Farkas Fehér Hajnalka tanította szavalni. A táborban megszervezett házi bajnokságon Ágai Ágnes Kamaszságok című versével első helyezést ért el. A színészkedés fortélyait Bori Viktor magyarországi színművész tanította meg neki.

Klaudiát legutóbb a Városi Múzeum koncertjén láttam, ahol a helyi Petar Konjović Zeneiskola legtehetségesebb növendékei léptek föl. A Monti-csárdást hegedülte el mély átléssel. Az óbcei Samu Mihály iskola színkitűnő tanulója. Ahol ő versenyez, mindehol győz! Ott volt Szécsányban a Népem költője elnevezésű szavalóversenyen, most készül a nyelvi verseny döntőjére, amely Szabadkán kerül megrendezésre. Az iskolaújságot is ő szerkeszti.

Az iskola előcsarnokában találkoztunk, ott volt a magyartanárnője, Hegedűs Anikó is, aki csak dicsérni tudja Klaudiát.

– Klaudia nagyon szorgalmas. A versírást nem én kezdeményeztem, autodidakta módon dolgozik. Csak támogatni kell. Átnézem a munkáit, ha kell, belejavítok. Keresem a lehetőséget, ahol meg tudja mutatni tehetségét – mondja a tanárnő.

– Hogy kezdődött? – kíváncsiskodunk Klaudiánál.

– Magyarórára kellett írni fogalmazást. Az én mesém címmel. Elkezdtem:

Technológusok iskolája

Mit kínál a szabadkai Vegyészeti-Technológiai Iskola?

Tudás és jártasság – ezt kínálja a szabadkai Vegyészeti-Technológiai Iskola, amely minden évben számos olyan tagozatot indít, amelynek tanításával szeretnék az iskola utáni éveket is minél inkább megkönnyíteni. Itt ugyanis a fiatalok olyan szakmákat, mestersegeket tanulhatnak ki, amelyekkel az iskola befejezését követően könnyen munkát vállalhatnak, sőt akár önálló vállalkozásba is belekezdhetnek, de azoknak is erős alapot teremt, akik tovább szeretnék tanulni.

Nikola Matković, az iskola igazgatója elmondta, diákjaik az iskolai évek során kellő tudást és tapasztalatot szereznek náluk, ezt a hozzáértést pedig a későbbiekben sikerrel kamatoztathatják. Ezt szolgálják a gyakorlati órák is, amelyek egy részére az iskolában kerül sor, hiszen saját pékséggel, varrodával és jól felszerelt laboratóriummal is büszkélkedhet az intézmény.

A tagozatok három nagy területet érintenek, mégpedig a vegyészet, nemfémek és grafika területét, a mezőgazdaságot és élelmiszeripart, valamint a textil- és bőripar területét. Ezen belül olyan tagozatok közül választhatnak a diákok, mint a hentes, pék, gyógyszeripari technikus, laboráns, vagy éppen elsajátíthatják a kozmetikai szerek elkészítésének tudományát, sőt a folyékony

szappan receptjét is megismerik, amit természetesen el is készítenek, de a textil szakon a szabás és varrás csínját-bínját is eltanulják. Az idén három tagozat nyílik magyar nyelven, így akik a Vegyészeti-Technológia Iskola mellett döntenek, beiratkozhatnak a környezetvédelmi technikus, az élelmiszer-ipari technikus és a borász szakra.

Habár az iskolai mindennapokat már a szaktantárgyak és a gyakorlati órák is izgalmassá teszik, természetesen számos egyéb aktivitás, szakközpontok és versenyek is színesítik az ott töltött időt, így van sport, organikus élelmiszer és divat szakkör is, a diákok versengethetnek kémiaiából, de például a leendő pékek számára is rendeznek versenyeket, amelyeken többek között croissant vagy éppen saját recept alapján készített péksütemények készítésében mérik össze tudásukat. Ami még mindenképpen érdekesség, hogy például az uzsonnát az iskola pékségében készítik, ami így mindig friss és finom, az iskola személyzete által viselt uniformis a diákok keze munkáját dicséri, és a laboratóriumban készített folyékony szappan akár a boltok polcaira is felkerülhet, hiszen eleget tesz az előírásnak.

s.l

Fotó: Sztojánovity Livia

Gyermekmúzeum nyílt Újvidéken

A múlt szombaton, május 16-án tartották meg Európa-szerte a Múzeumok éjszakája rendezvényt, melynek hozadékát főleg a városlakók érezhették, és azok is persze, akik odalátogattak. Múzeumok, képtárak, tárgyi múltunk hagyatékának őrzői nyitották ekkor ki egy éjszakára kapuikat. Az éjszaka ez esetben azt jelenti, hogy az esti órákban, legtöbb helyen éjfél után 1-2 óráig tartották nyitva a szóban forgó intézményeket, melyeket jutá-

nyos áron lehetett meglátogatni. Legtöbbször csoportokba verődve vették ezen az éjszakán nyakukba a várost, hogy minél többet láthassanak a kínálatból. Ez már a 12. éve, hogy sort kerítenek a kihívásokkal teli éjszakára, mert hogy tényleg kihívás éjszaka múzeumokat látogatni. Aki részt vesz ebben, biztos nem bánja meg! Címoldali felvételünk is ezen az éjszakán, Újvidéken készült. A múzeumok, képtárak többsége jóval az esemény előtt

különlegességgel készül. Az újvidéki székhelyű Vajdasági Múzeum pl. Gyermekmúzeumot nyitott. Egy olyan részleget alakított ki, melyben legkisebbjeink kipróbálhatják a múlt hagyatékát. Május 9-én tartották a megnyitót, amikor **Ózer Ágnes** igazgatónő üdvözölte a kíváncsi látogatókat, és természetesen ezentúl is szeretettel várják a legkisebbeket.

N-a

Ti lassan elballagtok

Mindenkinek, aki iskolába járt, ott él az emlékeiben az az időszak, amikor az igazi „gyerekkor” korszaka véget ért, befejezték az általános iskolát, „elballagtak”. Régen a ballagás a középiskolások privilégiuma volt, ma már nemcsak általános iskolások, hanem sok helyen az óvodások is ballagnak. Bárhogya is, a nyolc osztály befejezése fontos esemény, ezért is adják meg a módját: fényképezkedés, ruhaválasztás, frizuraköltemények, sminkelés, tablókészíttetés, esti buli...

Mégis fontosabb az, hogy megszületnek az utolsó írásbeli dolgozatok, ellenőrzők, „megtörténnek” a zárófeleltetések, zajlik a felkészülés a felvételi vizsgákra. A nyolcadikosok nagyobb csoportba verődve vonulnak végig ilyenkor a folyosókon. Amikor együtt vannak, összebújnak. Úgy tűnik, mintha lélekben és térben is közelebb állnának egymáshoz, mint régebben. Ilyenkor, amikor nagyon közeledik a „vége”, felébred bennük a bizonytalanság érzése, annak ellenére, hogy nagy hangon tudatják mindenkivel, hogy na végre nagyok vagyunk, elmegyünk. Bizonytalanok, hisz nem tudják, hogy mi vár rájuk igazából, ott kinn, a nagyvilágban. Bizonytalanok sok-

szor, mert a szüleik is azok, szoronganak, félnek, hogy minden jól sikerül-e, hisz ők jobban átérzik azt, mekkora a tét.

A gyerekeknek – bocsánat! –, a fiataloknak a mesék ellenére kétségeik vannak a felvételi és minősítővizsgákkal kapcsolatban. Milyen lesz? Sikerül-e? Milyenek lesznek a feladatok? Bekerülnek-e oda, ahova nagyon szeretnének? A tanulók egy része még a mai napig nem tudja, mit is válasszon, melyik középiskolát írja majd rá a kívánságlistára. És ami tény, őszre a mostani nyolcadikosok nagy része igazából elindul a nagyvilágba: külföldre, kisebb-nagyobb, közelebbi-távolabbi városokba, mert nem mindenki tanulhat helyben, szülővárosában.

Az osztályfőnökök, iskolapedagógusok, pszichológusok igyekeznek megkönnyíteni – mindenki a maga szakterületéről – ezt az időszakot. Igen, mert azzal, hogy a tanítás véget ér, még sok dolga van a végzősöknek. Nem lehet pihentetni az agyukat. Legjobb, ha megtervezik az időbeosztásukat, hogy idejük legyen tanulásra, szórakozásra, játszásra, szerelemre, mindenre, ami fontos. Ha pontosan látják, mi vár rájuk, oldódik a szorongás és a bizonytalanság érzése is, felszabadultabban állnak a kihívások elé.

A gyerekeké a színház májusban

Öbecsén május 11-étől 18-ig rendezték meg a Májusi Játékokat, a gyermek és ifjúsági színjátszók nemzetközi fesztiválját, amelyet sokan örömmel várnak, hisz ebben az időszakban a gyerekeké a színház. A megnyitó igazi népünnepélynek számít. Szébbnél szébb jelmezekben vonulnak föl a kis óvodások, a kisiskolások. A vidám, színes menet az idén a belgrádi **Inex Teatar** bohócai, zsonglőrei és gólyalábasai tették színesebbé.

Az 58. Májusi Játékokat szép műsorral nyitották meg, föllépett a Katicabogarak gyermekkórus, a Labud Pejović óvodások énekkara, az általános iskolák kórusai és táncosai, valamint az Inex művészei. Végül Vuk Radojević, Óbecse polgármestere átadta a résztvevőknek a város jelképes kulcsát. Az idén hat gyermek- és hat ifjúsági társulat 300 szereplője lépett színpadra, akik Szerbiából, Horvátországból, Bosznia-Hercegovinából és Montenegróból érkeztek. A zsűriben

Látványos Katicabogarak

Figura Terézia (Újvidéki Színház), valamint a belgrádi **Mihaela Stamenković** és **Suzana Lukić** foglalt helyet, emellett pedig az előadásokat gyermekzsűri is értékelte.

A fesztivál egyetlen magyar nyelvű társulata az idén is a szabadkai Népkör **Fabula**

Rasa Színjátszó Grundja volt, amely William Shakespeare klasszikus vígjátékát, a *Szentivánéji álom* című darabot már a megnyitó előtt bemutatta a közönségnek.

Koncz Erzsébet

A polgármester, a város jelképes kulcsa és a résztvevők

Hát ezek a gólyalábúak tényleg nagyra nőttek!?

Csizmadia Anna: „Fiúk, szavam sincs!”

**Jól szerepeltek az óbcei Petőfi kultúrkör növendékei
a 30. Szólj, síp, szólj! népzenei vetélkedőn**

Az óbcei Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör növendékei Cseszák Korcsik Anikó és Cseszák Balázs vezetésével igazán szép eredményt értek el a 30. alkalommal megrendezett Szólj síp, szólj! népzenei vetélkedőn az Újvidéki Rádióban. Teljesítményüket Kocsis Zsuzsanna, Csizmadia Anna és Juhász Erika véleményezte. Ezüst díjat kapott a Pendely énekcsoport, Tallós Hédi és a Fenyvesi Zénó–Lengyel László énekkettős. Arany oklevélben részesült a Csicsörke énekcsoport, a Csincsele énekcsoport, a Varnyú Viola–Varnyú Leóna énekkettős és Károlyi Egon, a Csörögi fiúkórus pedig kiemelt arany minősítést kapott. Velük beszélgettem el.

Szinte mindannyian itt vannak: Fenyvesi Zénó, Lengyel László, Lukács Szabolcs, Károlyi Egon, Herbatényi Zsolt és Gortva József, a Petőfi Sándor iskola tanulói, kivéve Józsi, aki severes.

Zénó kiskora óta tagja a kultúrkör néptáncsoportjának, énekel, versenyeiken ér el sikereket.

– Amikor mi hatan énekelünk, mindig beleadunk apait, anyait – kezd a mesélésbe Zénó –, meg szívből énekelünk. Mi már eddig kétszer kaptunk kiemelt arany minősítést. Nagyon szeretek énekelni. Dudaütő dalokat adtunk elő a versenyen – mondja, s énekelni is kezd. Kár, hogy nem hangos a Jó Pajtás.

Lacika tavaly Zénóval arany oklevélet kapott, tehát nem újdonság, hogy most is a legrangosabbat kapták. Szívesen mesél a versenyről, tehetségéről.

– Dédnagyapám híres énekes volt, a Vajdaságban mindenfelé ismerték – meséli Laci –, őt is Lengyel Lászlónak hívták. Tehát volt kitől örökölnöm a tehetségemet. Szerintem a daltól is függ, hogy milyen eredményt érünk el, meg attól is, hogy milyen hangosan énekelünk. Amikor láttam, hogy a zsűrinek tetszik a dalunk, meg hogy teli torokból énekelünk, tudtam, hogy győzni fogunk. A végén Csizmadia Anna várt ránk, s azt mondta: „Hát fiúk, szavam sincs!” Felemelő érzés volt föllépni a gálán is.

Szabolcs is néptáncol elsős kora óta, meg énekel is. Hogy miért jó kultúrkörösnek lenni, elmeséli:

– Jó itt nagyon – mondja Szabolcs –, mintha testvérek lennénk, csak itt nem veszekszünk. Sokfelé megyünk versenyezni, nemrég Szegeden jártunk. Jó érzés díjat kapni. Igaz, sokat gyakorolunk, de meg is van az eredménye.

Egónak is volt kitől örökölnie a tehetségét, ugyanis az anyukája zene-tanárnő.

– Nagyon nagy dologra készülünk – dicsekszi el Egon –, mégpedig a magyarországi Fölszállott a páva selejtezőjére megyünk Szarvasra. Én is szeretek itt lenni, táncolni, énekelni. Nekem ez kikapcsolódás, szórakozás. Zeneiskolába is járok, hegedülni tanulok, s nemcsak a népzene, hanem a klasszikus zenét is kedvelem.

Zalán is szeret itt lenni, táncolni, énekelni. Neki is volt kitől örökölnie a jó hangját.

– Nekem is szórakozás a tánc, az éneklés – magyarázza Zalán. – Én is a dédapámtól örököltem a szép hangomat. Szeretek énekelni, hegedülni. A Fantast kastélyszállóban, a nemzetközi versenyen, amelyen hegedültem, 2. lettem. Az is felemelő érzés volt, meg most szerepelni a gálán is. Amit itt tanulunk, otthon is szoktam énekelni.

Józsi legutóbb a Városi Múzeumban láttam hegedülni, amikor fölléptek a helyi Petar Konjović Zeneiskola legügyesebb növendékei.

– Szeretek én is énekelni, mert olyankor ellazulok. A muzsikálás, a zenehallgatás is ellazít. Én anyukámtól örököltem a jó hangomat, a zene iránti szeretetemet. Szeretek táncolni is, s szeretek utazni, versenyre menni. Szegeden, Dunaföldváron, Szekszárdon is jártunk – fejezi be a beszélgetésüket Józsi.

Arra a kérdésemre, hogy az iskolában milyen tanulók, kórusban mondják mind a hatan: színkitűnő! S, ki a példaképük? Cseszák Balázs!

Koncz Erzsébet

LELKIZZÜNK!

Kamaszkuckó

Éppen a lakásom átalakításának utolsó szakaszához érkeztem, ami a tervek szerint ezen a nyáron meg is fog valósulni. Miközben a színek, anyagok, alakzatok után kutattam, eszembe jutott, hogy tinédzserként milyen őszinte örömmel fogtam neki az addig gyerekszobaként szolgáló kuckóm átalakításába.

Nem egyformák a tinédzserek. Vannak, akik folyton úton vannak, és sok időt töltenek házon kívül, másokat meg alig lehet a szobájukból kirobbantani. Ha a gyerek a tinédzserkorba lép, nincs mese, bizony a szobáján is alakítani kell, hogy ne érezze kiküszöbölve. A kislányos és kislányos dizájn fel kell, hogy váltsa valami sokkal csajosabb vagy menőbb. A kamasz korosztály életterének kialakítása éppolyan fontos, hiszen ez személyiségükhöz illeszkedő fontos kapaszkodót jelenthet ebben a korban.

Melyik tizenéves ne szeretné a divatos stílust? Nyilván mindenki, így egy tini szobájából nem hiányozhatnak a pihe-puha párnák, takarók, illetve textiliák, vagy egy igazán stílusos szőnyeg. A tinédzserkor sokkal több ruhával jár, így nem árt minél több tárolót kialakítani, hiszen, ezekből sohasem elég. Egy kamasz szobájának már nem kell annyira színesnek lennie, mint egy gyerekszobának. Persze a színek nem hiányozhatnak innen sem, ám érdemes mértékkel használni, és a természetes színeket is előnyben részesíteni. Minden bizonnyal eljön az az idő a tinédzser életében, amikor valamelyik adott színt részesíti előnyben, és szinte csak annak az adott színnek az árnyalatait viselné. Ilyenkor valószínűleg a kiegészítők vagy az egész szoba színe is ilyen színnel egészül ki. A geometriai minták vidámak, ugyanakkor már felnőttesebbek is, így tökéletes választás egy tizenéves szobájába. Használhatóak a függönyökön, szőnyegen vagy ágyneműn. A színek, alakzatok, textiliák mellett nagyon fontos egy tanulószobák kialakítása is a szobában, hiszen egy tinédzsernek még ez a legfontosabb feladata, és egy szuper hely mindenképpen hozzájárulhat a sikereihez.

Amikor saját lakásunkat tervezzük, akkor egész személyiségünket aktiváljuk. Gondolkodunk igényeinkről, vágyainkról, majd döntünk tárgyairól, színekről. Olyan, mintha a készülő helyiségekkel együtt mi is kicsit felfrissülnénk. Ha a tinédzser saját szobájának átalakításából kiveszi a részét, arra készíti saját magát, hogy önmagával foglalkozzon. Az egész folyamat, beleértve az átalakítás ötletét, a tervezésről való beszélgetést és a megvalósítást is, egy jó alkalom arra, hogy több időt töltsön el a család és így a kamasz segítsen a szüleinek belekukkantani az ő sajátos világába. Így a szülők közelebb kerülhetnek kamaszkorú gyerekükhöz, és könnyebben megérthetik annak igényeit és vágyait.

Kis Laura

A Rennes-Le-Château kincse

A történelem rendkívül gazdag érdekes mítoszokban és legendákban, gondoljunk csak az Atlantiszra, az Eldorádóra, a Loch Ness-i szörnyre vagy Arthur király lovagjaira. Igyekeznünk kell különbséget tenni a valóság és mese között, még ha a kettő között néha nagyon vékony is a határ. A modernebb kori mítoszok között az egyik leghíresebb a Rennes-Le-Château falu kincse, amely felkavarta Franciaországot, de Európa más térségeinek közvéleményét is. Számos könyvet, filmet ihletett meg ez a legenda, tele templomos lovagokkal, Szent Grállal, eretnekekkel és kincsvadászattal. Magyarországon dr. Kertész-Bakos Ferenc foglalkozott ezzel a témával.

Rennes-Le-Château temploma

A Villa Bethania Saunière számára kényelmet és luxust nyújtott

A történet az 1800-as években kezdődik, egy kicsi franciaországi falucskában, Rennes-Le-Château-ban. A falu temploma Mária Magdolna nevét viselte. A szegényes faluban nem volt pénz a templom felújítására, amely már nagyon rossz állapotban volt. Francois Bérenger Saunière, a templom szerzetese sehogy sem tudott segítőket találni, akik pénzt biztosítottak volna a munkálatokra. A falubeliek nagy meglepetésére egy napon váratlanul megindult a templom költséges tatarozása. Senki sem tudta, honnan jutott a pap ennyi pénzhez ilyen rövid időn belül. Sőt, nemcsak a templom felújítására jutott Saunière pénzből, de saját maga számára is építtetett egy kastélyt, a Villa Bethaniát. Itt fogadta vendégeit, akiket drága, messzi tájakról hozatott eg-

zotikus ételekkel kínált. Termőföldeket vásárolt és képeslapokat árusított. Időközben egy házvezetőnőt is fogadott, aki később állítólag a szeretője lett. Ő sem volt azonban hajlandó elárulni senkinek, honnan szerzi a pap a rengeteg pénzt. Megkezdődtek a találgatások: egyesek szerint még a XIII. században elrejtett kincsről van szó, amely IX. Lajos francia király szabadon bocsátására lett félretéve a keresztes háborúk idején. Mások arra tippeltek, hogy a pap kezére került a katharok (vallási mozgalom) elrejtett kincse. Ismét más elmélet szerint a pap, aki sokat járt külföldre, a Vatikántól kapta a pénzt, cserébe hallgatásáért, ugyanis a templom felújítása alatt egy titkos dokumentumot talált, amelyet az egyház nem akart a nyilvánosság elé tárni. Tény azonban, hogy 1908 folyamán egyre több bizonyíték került elő arról, hogy valójában Saunière szerzetes nem IX. Lajos király pénzét, sem a katharok kincsét találta meg, hanem erkölcstelen módon miséket árult. Naponta levelek százai érkeztek címére pénzüsszegekkel, ő pedig levelekben küldte vissza az imákat és a bűnbocsánatot. A fájó igazság azonban nem lett nyilvánosságra hozva.

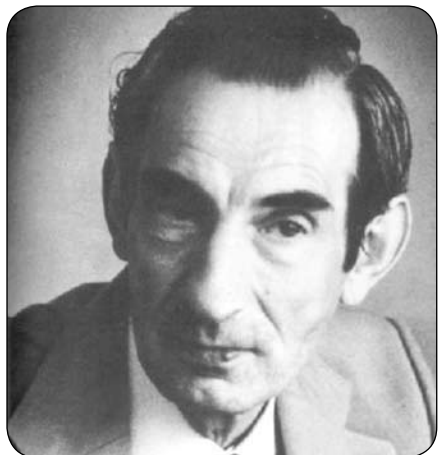
Amikor az első világháború idején, 1917-ben Saunière meghalt, az idős asszonyka maga vezette tovább a háztartást. Rendsze-

resen virágot vitt a szerzetes sírjára. Évekkel később egy sikeres francia üzletember és író Noel Corbu meglátogatta a birtokot a családjával. El volt ragadtatva a tájtól, a templomtól, a kastélytól, de legjobban az elrejtett kincs legendája vonzotta. Az idős házvezetőnőt befogadta a családjába, megígérte neki, hogy gondját fogja viselni. Igyekezett kicsalni belőle a kincs rejtékhelyét, de ez még az asszony halálós ágyán sem sikerült neki. Tapasztalt üzleti érzéssel Corbu éttermet és szállodát nyitott a templomnál. Jó kapcsolatokat kihasználva nagy hangú cikkeket jelentetett meg az újságokban a titkos gazdagságról, a turisták sokasága pedig ellepte a helyszínt. Mindenki Saunière plébános elrejtett kincse után kutatott. A birtok keresztül-kasul fel lett dűlve, nagy gödrök keletkeztek, végül az állam betiltotta a további ásásokat.

A legendát egy újabb szintre emelte Pierre Plantard, egy műszaki rajzokat készítő szakember. Ő ugyanis visszavezette az esetet egészen a Meroving királyokig. Állítása szerint még Saunière szerzetes egy elrejtett pergamenterkercset talált a templom felújításakor. A hamisított dokumentum egész felfordulást és szenzációt keltett Franciaországban és Angliában, amikor 1975-ben „véletlenül” megtalálták. Megszületett a Szent Grállról, vagyis a Szent Vérről szóló legenda. Plantard saját magát vallotta a Merovingek leszármazottjának és utolsó örökösének, sőt hamarosan nem mással, mint Jézus Krisztussal igyekezett magát kapcsolatba hozni. Összeköttetésben állt a titkos Sion-renddel. (Ezt a rendet mellelleg 1099-ben alapították, feladata a Szent Grál őrzése volt.) Idővel persze kiderült az igazság a csalóról, és Plantard bíróság elé került.

A legenda a titkos kincsről még ma is sok kincsvadászt csal Rennes-Le-Châteauban. Már több ízben bebizonyosodott, hogy a kincs csak egyes haszonlesők agyszüleménye, valami titokzatos azért mégis van ezen a birtokon. Vannak, akik pusztán kalandvágyból kutatják továbbra is a térséget, de talán vannak olyanok is, akikben még mindig él a remény, hogy találnak valamit.

Gyarmati Balázs történész

Pierre Plantard

Bérenger Saunière

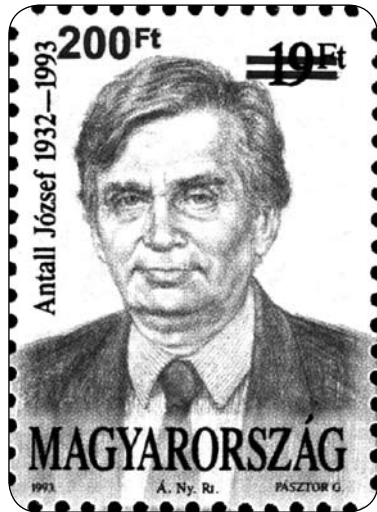

Noel Corbu a Mária Magdolna-templom oltáránál

Évfordulók nyomán

1922. május 22. – Először énekelték el a **székely himnuszt**. A szerzők szándéka nem az volt, hogy himnuszt alkossanak a székely népeknek. **Csanády György** a verset 1921-ben írta, a Székely Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Egyesülete (SZEFE) „májusi nagyáldozat” névre keresztelt évenkénti ünnepélyes találkozója alkalmából. A vers címe nem is tartalmazta a himnusz szót, egyszerűen csak „kantátá”-nak nevezték. A zenét **Mihalik Kálmán** leánykarra komponálta. A dalt, több forrás szerint, 1922. május 22-én énekelték először a SZEFE Aquincumban rendezett találkozóján, a szerző jelenlétében. A dal később Erdély székely-magyar lakosságának második himnuszává vált. 1945 után tiltva volt, de bensőséges rendezvényeken, családi ünnepségeken titokban gyakran rázendítettek. A himnuszt a 2009. szeptember 5-én, Székelyudvarhelyen megtartott Székelyföldi Önkormányzati Nagygyűlésen határozatban fogadták el az önkormányzati képviselők Székelyföld hivatalos himnuszának.

1990. május 23. – **Antall József** történezt, az MDF elnökét választották kormányfővé. Tisztségét 1993.12.12-én bekövetkezett haláláig töltötte be. Az 1980-as évek végén újította fel politikai tevékenységét, 1988-tól a Magyar Demokrata Fórum (MDF) rendezvényein vett részt, szeptemberben az MDF alapító tagja lett. 1990.03.25-én Magyarországon 43 év után először ismét megnyíltak a szavazóhelyiségek, szabad, többpárti országgyűlési választásokat tartottak. Az új kormány irányításával, Antall József vezetésével Magyarország visszanyerte szuverenitását, 1991.06.19-én befejeződött a szovjet csapatok kivonása az országból, kialakult és megszilárdult a demokratikus politikai intézményrendszer. Magyarországot felvették az Európa Tanácsba és társult az Európai

Közösséghez, ez pedig elindította az európai integrációs folyamatokba való betagozódás folyamatát. 1991-ben Robert Schumann-díjjal tüntették ki az Európa egységéért, valamint Magyarország európai kapcsolatainak kiszélesítéséért végzett munkájáért.

1999. május 24. – Az **európai nemzeti parkok napja**. Az EuroPark nevű szövetség a nemzeti parkok és egyéb védett területek célkitűzéseit és jelentőségét kívánta népszerűsíteni. Az EuroPark Szövetség (korábbi nevén Európai Nemzeti Parkok és Natúrparkok Szövetsége) 1973-ban alakult, s együttesen 34 ország 400-nál is több védett területéért felelős. 1999-ben indított programja alapján május 24-én annak emlékére tartják ezt a napot, hogy 1909. május 24-én alakultak meg az első európai nemzeti parkok Svédországban.

Május 24. – **Pünkösöd napja**, pünkösödhét-fővel együtt sok keresztény országban munkaszüneti nap. Az elnevezés a görög pentekosztész, azaz ötvenedik szóból ered, a húsvét szombat utáni ötvenedik napon ünneplik. A zsidó nép számára a húsvét szombatját követő ötvenedik nap a befejezett aratás meghálálásának ünnepe volt a Szentföldön. A Pünkösöd keresztény vonatkozásai a zsidó nép pünkösdi ünnepéből alakultak ki. A keresztény ember, vallási felekezetétől függetlenül a Szentlélek eljövételét ünnepli. Ezen ünnepet a keresztény világ a Krisztus utáni 2. századtól tartja számon. Később (mint Isten kiválasztott népének, a zsidó népnek ünnepe esetében) a keresztény világ is hozzákapcsolta Pünkösöd tartalmához a megemlékezést az újtestamentumi törvényhozásról, sőt magát a keresztény egyház megalapítását is erre a neves ünnep-

napra tették. A néphagyomány szerint a Pünkösdi király kiválasztása egyfajta legényvirtus volt, lovas versennyel, tűzugrással, egyéb vetélkedéssel. Aki a legderékabbnak bizonyult, egy évig ingyen ihatott a falu kontójára, és minden mulatságra hivatalos volt. A pünkösdi az udvarlás, párválasztás ideje, ilyenkor enyhültek a szigorú szabályok, a leányok bátran mutatkozhattak választottjukkal.

1885. május 25. – Megszületett **Madzsar Józsefné** pantomimművész, a korszerű gyógytorna alapjainak megteremtője. Lánya: **Jászi Alice**. Legfontosabb koreográfiai műve a Bilincsek című mozgásdráma. Ő volt a Mensendieck-féle női testkultúra meghonosítója Magyarországon, és egyike a modern gyógytorna megteremtőinek. A női testkultúra új útjai című könyve 1926-ban, Budapesten jelent meg.

1508. május 27. – A horvátországi Zrinben megszületett **Zrínyi Miklós** horvát-dalmát és szlavón bán, a szigetvári hős. Helytállását dédunokája, gróf Zrínyi Miklós énekelte meg Szigeti veszedelem című művében. 1526-ban, a mohácsi csata után I. Ferdinándhoz pártolt, 1529-ben a törökök által ostromolt Bécs védelmében vett részt. 1542-ben a király báná nevezte ki, 1546-ban adományul kapta a Muraközt Csáktornyával együtt. 1556-ig tartó bántága idején állandó küzdelmet folytatott a törökök ellen, 1561-től Szigetvár kapitánya. 1566. 08. 06-án II. Szulejmán török szultán 100 000 fős seregével megostromolta a 2500 emberrel védett Szigetvárat. A 600 főre csökkent várőrség viasszorult a belső várba, a száraz idő miatt a vár védelmét erősítő vízesárok és mocsarak kiszáradtak, a Győrnél táborozó császári hadsereg nem sietett a segítségükre. Végül Zrínyi Miklós a megmaradt 300 fős csapatával kitört a várból, és mindannyian hősi halált haltak az egyenlőtlen küzdelemben.

Székely Bertalan: Zrínyi kirohanása

Mi újság a rigók háza táján?

A lombos erdők egyik színpompás lakója, a **sárgarigó** csak április legvégén vagy május első napjaiban érkezik vissza Afrikából. Akkorra a lombosodás már befejeződött, s a koronában megjelentek a fő táplálékát jelentő hernyók is. A párok május második felében a hazai madárvilágban egyedülál-

Sárgarigó

ló, művészi fészket építenek. A koronában levő villás ágra alulról szövik, fonják a kosár alakú fészket, s a tojó abba rakja általában négy tojását. A fiókák tizennégy-tizenhat nap alatt kelnek ki, s körülbelül ugyanennyi idő kell ahhoz, hogy elhagyják a fészket. Eleinte még nem tudnak repülni, ezért a szomszédos ágakon üldögélnek, s ott várják eleséggel érkező szüleit. Az öreg madarak ezekben a napokban különösen bátran nekitámadnak az arra tévedő ragadozóknak, varjúféleknek.

A **fekete rigók** fiókái már akkor elhagyják a fészket, amikor még nem tudnak repülni. A váratlanul elénk kerülő, rövid farkú, látszólag elhagyatottan ugráló kisrigó nem

Fekete rigó

árva. Ha elbújunk egy fa mögé, megfigyelhetjük, hogy szülei, a koromfekete tollazatú, sárga csőrű hím, valamint a barna színű tojó rendszeresen eteti a csőrében hozott eleséggel a bokrok alatt rejtőző fiókát.

Nem véletlen, hogy a rigófélék, de a poszták és más madarak fiókái is látszólag korán, idő előtt elhagyják a fészket. A fiókák túlélési esélyei növekednek, ha külön-külön rejtőznek el, mert így nagyobb biztonságban vannak, mintha együtt szorongának a fészkekben.

Sch. E.

Otthont épít a füstifecske

A villás farkú füstifecskeknek a tanyasi vagy falusi istállók gerendáin épült fészkeiben május végén, június elején már nagyobbacska fiókák várhatóak. Az öt sárga csőrű kislecske egymás mellett szorong a lassan szűknek bizonyuló fészkekben. Fejük a fészkek peremén nyugtatják, fekete szemüket az ajtóra vagy az istállóablakra függesztik, ahonnan a szüleit várják. Fecskefészket bizonyára sokan láttak már, de valószínűleg kevesen gondoltak arra, hogy mennyi munkával jár egy ilyen kis remekmű elkészítése. A füstifecske hétszázötven-ezernégyszáz, egyenként átlagosan 0,48 gramm tömegű sárgalacsin hordanak fészük megépítéséhez, néha tekintélyes távolságból.

Szakértők kiszámították, hogy a fecsképár az anyaggyűjtés idején átlagosan 220 kilométert repül, természetesen a táplálékkeresésen kívül. Alkalmas helyen létesített, mesterségesen nedvesen tartott sárgyűjtőhelyekkel nagyon sokat segíthetünk az otthonukat építő madaraknak.

A növényevők hatvan százalékát fenyegeti a kihalás veszélye

Afrikában a keskenyszájú orrszarvút (*Diceros bicornis*) 2011-ben kihaltak nyilvánították. A nagytestű növényevő állatok – rinocéroszok, elefántok, zebrák, tevék, gorillák – mintegy 60 százalékát fenyegeti a kihalás veszélye egy amerikai tanulmány szerint, amelynek szerzői felhívják a figyelmet arra, hogy ezek a fajok populációcsökkenése különösen Afrikában és Ázsiában olyan mértékű, hogy üres tájak kísértetképét vetíti fel Földünk legváltozatosabb ökoszisztémáiban.

Az Oregoni Állami Egyetem professzora, William Ripple vezette nemzetközi kutatócsoport a világ legnagyobb testű – 100 kilogrammnál nagyobb súlyú – növényevő állatainak adatait elemezte a rénszarvótól egészen az afrikai elefántig. Áttekintették ezeknek az állatoknak a veszélyeztetettségi státuszát, a rájuk leselkedő legnagyobb veszélyeket, a populációhatárolás ökológiai következményeit. Megállapításait

a Science Advances című tudományos online folyóiratban tették közzé.

A szakemberek 74 növényevő állat helyzetét vizsgálták és arra a következtetésre jutottak, hogy folytatódni fog a nagy testű növényevők – és sok kisebb testű – eltűnése a világ számos térségében, amelynek hatalmas ökológiai, gazdasági és társadalmi ára lesz.

A szárazföldi növényevőkhöz mintegy négyezer faj tartozik az Antarktisz kivételével a Föld valamennyi kontinensén. A legin-

kább veszélyeztetett fajok a fejlődő országokban, különösen Délkelet-Ázsia, India és Afrika területén élnek. Közülük egyelten faj, az európai bivaly él Európában. Észak-Amerikában nincs ilyen faj, ott már a legtöbb nagytestű emlős kipusztult a prehistorikus vadászat és az élőhelyváltozások nyomán.

A növényevőket jelenleg két ok miatt vadásszák: húskért és az állati testrészek iránti globális kereslet miatt. A becslések szerint egymilliárd ember él vadhúson. (MTI)

Fegyveres őrök vigyáznak a világ utolsó fehér orrszarvúira

Ha a Sudan névre hallgató példányt levadásszák, kihal a faj Kenyában őshonos északi alfaja.

Kenyában egykor az északi fehér orrszarvúk hatalmas csordákban éltek, mára azonban csupán három példány maradt belőlük: Sudan az egyetlen hím, és két nőtény, akikre folyamatosan fegyveres

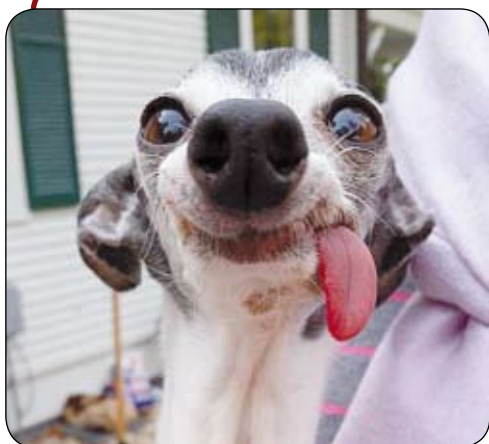

őrök vigyáznak, nehogy valami bajuk essen. A területen ugyanis az orvvadászat vezetett az alfaj közelgő kipusztulásához, és félt, hogy a pénzéhség miatt – a szarvak a feketepiacon körülbelül 30 ezer dollárt érnek – szemrebbenés nélkül leölnék a megmaradt példányokat is.

„Igyekszünk nem beavatkozni az orrszarvúk életébe, és próbáljuk engedni, hogy szabadon éljenek. De van, hogy más irányba kell terelni őket, éjszakára pedig kénytelenek vagyunk egy elkerített, biztonságos területre vinni őket. Ráadásul már annyira megszokták az őrök közelségét, hogy félt, a vadászoktól sem riadnának meg.” – nyilatkozta Eldoide Sampere, az állatok megmentéséért létrejött szervezet szóvivője.

Az, hogy sikerül-e megmenteni az északi fehér orrszarvúkat, még így is kérdéses, mivel valószínűleg már egyik vadon élő nőtény sem képes a szaporodásra az előrehaladott kora miatt. Talán az jelenthet segítséget, ha Sudant megpróbálják pároztatni a még két állatkeretekben élő fehér orrszarvú nőténnyel, vagy ha az északi alfajt a déli alfaj egyedeivel igyekeznek „összeboronálni”.

Az 1960-as években az északi fehér orrszarvúk egyedszáma még körülbelül 2000 volt.

Zappa, a lógó nyelvű kutya az internet új sztárja

Zappa, a legújabb internetes kutyasztrár, egy 15 éves kis olasz agár, aki sokakat emlékeztet a Jégkorszak című animációs film egyik szereplőjére, Sidre. A kutya gazdája, a Wisconsin állambeli Pewaukee-ban élő Sadie és Rosalie Millen, elmondták, hogy híressé vált kutyájuk nagyon barátságos, kedves természetű állat, aki sok örömet hoz az életükbe. Gazdái örömmel gondoskodnak az idős kutyáról, akinek pár éve szinte az összes foga kihullott, ezért nyelve folyamatosan kilóg a szájából. Az olasz agaraknál egyébként sűrűn előfordulnak fogászati problémák. Sadie és Rosalie azt remélik, hogy Zappa népszerűségének köszönhetően fel tudják hívni az emberek figyelmét arra, milyen fontos, hogy az idős állatok megfelelő bánásmódban, gondoskodásban részesüljenek.

Tíz érdekes tény a delfinekről

Mosolygósak, barátságosak és hihetetlenül okosak – ők a delfinek, mindenki kedvenc vízi élőlényei. Íme néhány érdekes információ ezekről az elbűvölő teremtményekről.

1. A delfineknek megvan az a képességük, hogy hihetetlenül gyorsan regenerálódnak a különböző sérülések után: ha egy cápa beléjük mélyeszi a fogait, szinte nem is véreznek, sőt, fájdalmat sem sokat éreznek.

2. A delfinek átlagosan 14 embert támadnak meg évente.

3. A delfinek képesek felismerni magukat a tükörben, ráadásul értékeli is azt, amit látnak.

4. A palackorrú delfinek neveket adnak egymásnak, és még akkor is hallgatnak rájuk, ha olyan egyed hívja őket, akit nem ismernek. „Látják” a hangot: csettintő, csatogó ultrahangok sorozatát bocsátják ki.

5. A delfinek másodpercenként akár 800 irányított hangot is kibocsátanak a fejük elülső részén található képződményen keresztül, amellyel képesek megérezni, ha egy nő gyermeket vár.

6. Az állatvilágban a majmokon és a bálnákon kívül a delfin az egyetlen állatfaj, amelyről ismert, hogy öngyilkosságot követnek el. Az öngyilkossági hajlam a nőtény delfineknél jellemzőbb.

7. A delfinek és a többi nagy tengeri emlős esetében az alvás nem úgy zajlik, ahogy nálunk. Az egyik szemüket állandóan nyitva tartják, és agyuk egyik féltekéje ébren marad, hogy időnként feljöjjenek a felszínre levegőt venni, és reagálni tudjanak a veszélyre.

8. Memóriájuk egy elefántéval vetekszik: akár húsz év távlatából is felismerik egy régi, jó barátjukat.

9. Értelmi képességei kiemelkedőek: gyakran hasonlítják a csimpánzokhoz, sőt az emberhez is.

10. A delfinek ősei szárazföldi élőlények voltak, de a járásra szolgáló végtagjaik mára már elcsökevényesedtek. Bár sokáig halaknak hitték őket, valójában emlősök. A szárazföldi emlősökhöz hasonlóan tüdővel lélegeznek, utódjaikat tejjel táplálják, és a halakkal ellentétben magas és állandó a testhőmérsékletük.

RÜGYFAKADÁS

Anyukám

*Mindig engem kényeztetél,
és minden rossztól megvédtél.
Mikor iskolába indultam,
„Büszke vagyok rád”, azt mondtad.
Még ha rossz jegyet is kaptam,
te velem tanultál és másnap kijavítottam.
Amit csak kívánok, te megadod,
mindezt szeretlek nagyon, de nagyon!*

**Bálint Nóra, 3. osztály,
Testvériség-egység iskola, Erzsébetlak**

Múlnak az évek

*Múlnak az évek, a napok,
lassan eltűnnek az iskolapadok.
Időnk hamarosan lejár,
indulnunk kell, messzire, máshová.
Kilépünk az iskolakapun,
szívünk, már nem húz vissza.
Csak sóhajtunk egyet:
elmúltál te boldog diákkor,
elmentél, és itt hagytál!*

**Kertész Zsuzsanna, 8. osztály,
Csokonai Vitéz Mihály iskola, Felsőhegy**

Tavaszi szünet

Végre eljött a várva várt április 2-a! Ezen a napon volt utoljára tanításunk a tavaszi szünet előtt. Hazaértem az iskolából, és a táskám beraktam egy sarokba, hogy ne is lássam a szünet alatt.

Jól indult a szünidő, hiszen 5-én hűsvét volt, az ezt követő napon pedig a locsolókodás. Hétfőn, 6-án korán ébredtem, aztán gyorsan útra keltem. Először a család női tagjait locsoltam meg. Itt pénzt is kaptam. Később aztán az osztálytársnőim kerültek sorra, akik a locsolás után üdítővel, süteménnyel, festett tojással kínáltak. Persze mindezt egy locsolóverset is el kellett mondanom. Szépen elmúlt a hétfői nap is. Este volt már, amikor hazaértem fáradtan és kimerülten. Meg kell mondanom, nem könnyű egész nap a falut járni és verset mondani, de nem bánom. A lányokkal jókat beszélgettünk és viccelődtünk.

Szeretném, hogy ez a hagyomány mindig megmaradjon, és jövőre is ilyen szépen múljon el.

Nagy Dávid, 5. osztály, Moša Pijade iskola, Pacsér

A tavaszi szünetben történt

A tavaszi szünetben a családommal Szabadkán voltunk, hogy meglátogassuk a keresztapámat, aki ott él. Sokat váraкоztunk, de megérte.

Amikor odaértünk, bemutatkoztunk a nővéreknek. Kaptunk csokoládét, kalácsot és üdítőt. Anyáék közben elmentek az autót regisztrálni. Sokáig kellett váraкоzni, nagyon unalmas volt, és hogy szórakozzunk, felkapcsoltuk a televíziót. Gabi már megunt a váraкоzást. Az egyik néni feljött, aki azt mondta, hogy körbevezet minket az iskolába. Először a szobákat néztük meg, aztán pedig felmentünk a lifttel a harmadik emeletre. Végre megjöttek anyáék, és együtt elmentünk az állatkertbe. Sokféle állatot láttunk. Volt zsiráf, szurikáta és még elefánt is. Mikor megnéztünk mindent, ettünk fagyaltot, és közben sétáltunk a Palicsi-tó partján.

Nagyon jól éreztem magam. Máskor is el szeretnék menni Szabadkára.

Ördög Tímea, 3. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Óbecsei képeslapok

– ahogy a harmadikosok látják szülővárosukat

Városom neve, ahol élek, Óbecse.

Sok üzlet dolgozik, ahol az emberek vásárolhatnak. Szüleimmel vasárnaponként, amikor együtt vagyunk, elmegyünk a Tisza partra sétálni, és a játszótérre játszani. A Goran parkban nem mindennapi növényekkel találkozhatunk. Ha a központba érünk, kicsit elsomorodom, mert nem tartják rendben, mindenfelé papírdarabokkal találkozom. Ezzel csak szennyezzük a környezetünket. Felhívom az emberek figyelmét, hogy a szemetet tessék a szemeteskukákba dobni, ne pedig szanaszét!

A várost, azért szeretem, mert sok szórakozási lehetőséget kínál mindenki számára.

Pekár Noémi, 3. osztály

*

Van egy kis város, mely oly csodás, igaz nem egy óriás!

A neve Óbecse és a Tisza folyó jobb partján terül el.

A központ főterén áll a Szabadság szobra, mellette a pravoszláv és a katolikus templom. Itt van még a Sportközpont, a múzeum, a színház és a könyvtár, ahova szórakozni jár a lakosság.

A Goran park egy álomhely, tele van virágokkal és madárcsicsergéssel.

Szeretem ezt a lakóhelyet, hiszen itt éltem le eddigi életem...

Molnár Tamás, 3. osztály

*

Városom, Szerbiában, Vajdaságban helyezkedik el, és Óbecsének hívják.

A neve egy tiszai szigetre épült vártól és annak kikötőjétől ered. Többnemzetiségű. A gyárak közül a legismertebb a Sojaprotein. A szójából készült termékeket nemcsak a hazai piacon árúsítják, hanem külföldön is. A gyógyfürdőben a betegekkel foglalkoznak. A központban található a városháza, a Szabadság szobor, a római katolikus és a pravoszláv templom. A zsilip elválasztja egymástól a Tiszát és a csatornahálózatot. Nem mesze a városunktól van Bogdan Dunderški nagybirtokos kastélya. A földbirtokos hamvait az ott felépített kápolnában őrzik. A kastély tornya olyan magas, hogy be lehet látni az egész környéket, a szántóföldeket, a legelőket és a strucstelepet. A kastélyszálló neve ma Fantast.

Ez lenne az én kis városom. Ugye milyen kedves település?

Bezeg Hunor, 3. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Szemerédi Lúcia, 3. osztály, Gligorije Popov iskola, Kisorosz

Leltár

Három gomolyfelhő úszott a halastó felett. A tó partján csendesen álldogált a gátórház. A vihar eláztatta.

Egy sötét tekintetű, furcsa kinézetű férfi hajolt ki az alakon, majd beleszippantott a levegőbe. A pupillái kitágultak, a szeme vörös lett, vonásai megfeszültek. A jegenyesor mellett a sáros úton egy női alak rajzolódott ki. Ő kiáltott. Felpattant a női kerékpárjára, és gyorsan eltekert a házunk előtt, kerékpárnyomot hagyva a sárban. Egy pár szandált ejtett ki a kezéből. Szoknyája lobogott a sebesség miatt, és a csomagtartót csapkodta. A férfi eltűnt az ablakból. Már az utcán állt. A kiáltásától kirázott a hideg. A kiáltásától, mely az előzőnél hangosabb volt. A milflőrmintás blúz szintén libegett a szélben. Most már kiélesedett az alak. Egy fiatalasszony ment be a gátórházba. A férfi nyakában vérfagyasztó medál lógott. Egy amalgámtöméses fog. Új kerékpárnyomok keletkeztek a sárban. A férfi hihetetlen gyorsasággal utánaeredt, újabb kerékpárnyomokat hagyva maga mögött. Eltűnt a házban. Ez a kiáltás volt a leghangosabb. Becsukódott a gátórház ablaka. A kiáltás tompult, de nem halt el.

Hirtelen csönd lett. Soha senki nem látta őket többé az óta a bizonyos délután óta.

Turuc Réka, 8. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

*** Az illusztrációt Kun Szabina, az újvidéki Bogdan Šuput Formatervezői Középiskola harmadik osztályos növendéke készítette**

„Ki volt a tanítód?”

Az én tanító nénim Girizd Ildikó volt, akit nagyon megszerettem a két év alatt, amíg bennünket tanított.

A haja vörös és hosszú, vékony, magas, és szeret csinosan öltözni. A sminkje is szép. Ő volt az a tanító néni, aki bevezetett minket a számok és a betűk világába. Mindig jó tanító volt. Másodikban így üdvözölt minket:

– Sziasztok, gyerekek! Az idén már jegyeket kaptok munkátokra.

Nagyon érdeklődéssel figyeltük, és meg voltunk ijedve.

Az első napot rögtön egy kis ellenőrzővel indítottuk matematikából. Az idő múlásával mind több tudásfelmérőt írtunk, amit én nem szerettem. Elég volt csak meglátnom a papírt, már megváltozott az arckifejezésem. Természetesen ezt a tanító néni mindig észrevette, és így szólt:

– Nyugodtan írd, nem kell félni, mert ha félsz, elrontod.

Az ő nyugtató szavai tanítottak meg arra, hogy ne féljek ellenőrzőt írni. Néhányszor, amikor rosszak voltunk, felemelte a hangját, de visszagondolva, igaza is volt. Kell a rend az osztályban.

Nagyon köszönöm a tanító nénimnek a segítséget, és hogy végigkísért ezen a két éven.

Mészáros Fanni, 6. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

RÜGYFAKADÁS

Előttem az élet

Az idősebbek sokszor mondogatják a fiataloknak, hogy előttük áll az élet. Sokáig azt hittem, hogy ez csak egy egyszerű szállóige, de az utóbbi időben egyre többet gondolkodom ezen. Igen, előttem áll az élet, és vajon mi vár rám?

Mitől élet az élet? A döntésektől? A megpróbáltatásoktól? A sok apró örömtől? Számomra most főleg a pályaválasztás okoz komoly fejtörést, hiszen azt gondolom, nagyon sok minden múlik azon, hogy mit választok. Ha sikerül bejutnom a gimnázium társadalmi szakára, vajon ott mi vár rám? Négy év után még mindig a jogi pálya felé fog húzni a szívem? Mennyi megválaszolatlan kérdés és mennyi kihívás! Igen, előttem áll az élet, és csak rajtam múlik, melyik álmomat fogom valóra váltani. Attól függetlenül, hogy sok akadály állhat az utamba, mégis bízom benne, hogy legyőzöm majd azokat. Az akadályok közé általában a pénzühiányt sorolják, én mégsem szeretném, ha ez bármi-ben is fékezne. Számtalan tudósról, íróról és felfedezőről tanultunk az általános iskolában. Sokuk szinte a semmiből indult, háborús évek után valószínűleg megálmaikat, a pénztelenség, nyomor és szegénység ellenére. Számomra ezek az emberek példaképként szolgálnak! Édesanyám mesélte, hogy az ő nagyszülei igencsak szegényes körülmények között éltek. Mesélte azt is, hogy gyermekkorában nem mindig teljesült minden vágya. Talán a rám váró élet számomra sem fogja meghozni minden álmom beteljesedését, én mégsem félek, hogy a kudarcok elveszik az életkedvemet. Szeretném, ha pár év múlva felismerném, hogy mi az, ami igazán fontos és értékes az életben. Az egészség, a bátorság, a szeretet, a hit, a kitartás, a bátorság, és még sorolhatnám!

Szóval igen, előttem állt az élet, és tele vagyok hittel és reménnyel, hogy szép lesz.

Illés László, 8. osztály, Ivan Goran Kovačić iskola, Szabadka

Utazni szeretni kell

Utazás. Ez a szó annyi rejtélyt, izgalmat, meglepetést tartogat. Szeretek utazni, felfedezni új dolgokat, új élményeket szerezni, belekóstolni más kultúrákba.

A hetedik osztály vége számomra pont ezeket a dolgokat hozta el. Azon szerencsés diákok között lehettem, akik Németországban tölthettek két hetet egy táborban. A hosszú út kifárasztott, de az érkezésünk-kor elének terült látvány minden fáradalmat elfeledtetett velem. Furcsa volt látni a tájat, Németországban mintha zölddebb lenne a fű, kékebb az égbolt, frissebb a levegő és tisztább a környezet. Érdekes volt látni a teheneket, ahogy legelésztek a hegyoldalon. Elképzeltem, milyen finom lehet abból a tejből készült tejes csokoládé. Az csak pár nappal később derült ki számomra, hogy a német csokoládénak tényleg más íze van.

A városnézés közben figyeltem fel arra, hogy ott Nyugaton nincsenek dűledező épületek, sem romok, ott folyik az építkezés, a parkosítás. Azt hiszem, ha egy fát ki kell vágni, helyette nem egyet ültetnek. Az Alpokban szinte a felhők között érezhettem magam. A csodás táj, az ott töltött pár nap igazi élményt nyújtott. Nem tudtam betelni a látvánnyal, nem győztem nagyokat szippantani a friss levegőből. Szerettem volna mindent magammal hozni, hogy mindig azt érezzem, mintha ott lennék. Ami meglepő volt számomra, hogy rengeteg gyümölcs és zöldség van az éttermek étlapjain. Vicceltek is velem a többiek, hogy ha én elkezdek enni, legyengül a német gazdaság. Szerencsére nem úgy áll a helyzetük.

Csodás két hét volt ez, ami hozott sok izgalmat, rejtelmet és meglepetést egyaránt. Igazam van, utazni érdemes. Sok más országba is szeretnék még eljutni.

Pásztor Krisztián, 8. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Családi kör

Este van, sötétedik már. A barátnőmmel éppen hazafelé tartok az iskolából.

Befordultam az utcába, ahol nincs semmi mozgás. Egy pillanat múlva, néhány madár suhan el a fejem felett. Megérkezek a házam elé, belépek az udvarra. Egy macska úgy megijed tőlem, hogy átfutott a szomszédba. Beléptem a házba, finom illat csalogatott befelé. Anyukám kedvesen köszönt. A fürdőszobában megmostam a kezem, anyukám megerítette az asztalt, közben a testvérem is megérkezett. Az ebédelőben megvacsoráztunk. Vacsora után a szobában elkészítettem a házi feladatomat. Nem sokkal később az apukám is megérkezett.

Nagyon megörültem neki. Végre együtt a család. A házunkat valami különleges melegség tölti meg. Örülök, hogy családi körben ér véget a nap.

**Oravec Anett, 5. osztály,
Ivan Goran Kovačić iskola, Szabadka**

Tavaszi

Vajon mit jelent számomra ez az évszak? Mi jut róla eszembe? Minden, ami szép, minden ami jó, hiszen a nyár után ez a legkedvesebb évszacom.

Tavasszal a természet felébred mély álmából, valósággal újjászületik. A hideg, zúzmars tél után eljön a várva várt kikelet. Öröm és boldogság járja át a szívemet, amikor meglátom az olvadt hótakaró alól előbújó hóvirágokat, a tavasz első hírnökeit. Hallgatom a madarak vidám csiripelését, a méhek szorgos zümmögését. Ilyenkor szeretek a természetben sétálni és magamba szívni a friss, tavaszi levegőt. A Nap melengető sugarai átjárják a testem. Életre kel a természet is, rügyeznek a fák, zöldülnek a bokrok, zsenge fű szövi át a mezőt, a rét virágpompába borul. Csábító illatuk szinte elvarázsol. Krókusz, primula, jácint, nárcisz, tulipán, és még sorolhatnám...

A költöző madaraink visszatérnek otthonaikba. A fecskék, gólyák újra fészket raknak. Hallhatjuk az énekesmadarak csodás énekét is. A csendes, nyugodt táj egyszerre zajossá válik, mert a tavasz hívó szava előcsalogatja a gyerekeket. Felhőtlenül játszanak a szabadban.

Szerintem ez az évszak az életet, reményt és a boldogságot tükrözi.

**Szemesi Laura, 7. osztály,
Moša Pijade iskola, Pacsér**

Pauzárt Éva, 4. osztály, Petőfi Sándor iskola, Doroszló

Kedves Pajtások!

Immár a fogalmazásokat, verseket is áthatja a tavasz. Erről győződünk meg érdekes, változatos küldeményeitek között válogatva. Köszönet a fáradozásért a diákoknak, a tanítóknak, a magyartanároknak egyaránt.

A legnagyobb küldemény a **csantavéri Hunyadi János** iskolából érkezett, benne: Romoda Zsóka (5. osztály), Tölcsér Ádám, Salamon Ákos, Brada Veronika, Dér Tamás, Molnár Konstantin, Sebők Nikolett, Utsi Tamara, Polyákovity Lehel, Vörös Viktor, Ali Karolina (7. osztály), Milovánovity Szandra, Barta Stefánia, Berényi Dorina, Polyákovity Ramóna, Szabó Alisza, Mecserik Anita, Borbély Jácint, Szakács Kilián, Csákány Krisztina, Nagy Gábor, Csákány Kinga, Balázs Nikolett, Pásztor Krisztián, Nagy Zsuzsanna, Fodor Boglárka, Bózsity Dániel, Gandis Szabaszián, Szabó Lóránt (8. osztály), továbbá Garai Réka, Horvát Hanna, Burány Boglárka munkájával.

A **szabadkai J. J. Zmaj** iskola 4. c osztályából: Katanacsity Márk, Tóth Márk, Göncöl Andor, Ajtai Balázs, Köteles Éva jelentkezett. A **törökkanizsai Zmaj** iskolából: Teleki Arnold, Dancsó Vivien, Súly Stella (6. osztály), Faragó Ella, Popovity Jázmin (7. osztály), a **külai Petőfi Brigád** iskolából pedig Kovács Alex (5. osztály) nagyszerű munkáját kaptuk kézhez.

Nagy Magdolna

Amiről eddig is szívesen írtam volna: a futball

Én azt hiszem, hogy ma már a legelterjedtebb sport a futball. Minden országban, minden városban és minden faluban található futball-csapat.

Mint minden sportágban, a futballban is vannak szabályok. Pl. nem játszhatunk kézzel, nem verekedhetünk, nem szabad ütögetni egymást stb. Én már számtalanszor voltam futballmeccset nézni. Egy csapat tizenegy játékosból áll. Az első játékos a kapus. A kapusnak az a dolga, hogy amikor az ellenfél a kapu felé viszi a labdát, akkor neki a lövést ki kell védeni. Nem szabad egyetlen egyszer sem beengedni a labdát. Van még jobb és bal szélső, és középpjátékos is. A pálya mind a négy derékszögében van egy szögletzászló. Akkor van szöglet, ha az egyik játékos a saját oldalán rúgja ki a labdát, persze csak a kapu közelében.

Vannak büntetőlapok, a piros és a sárga. Ha súlyos a szabálytalanság, akkor piros lapot kap a játékos. Ha a szabálytalanság súlyos, akkor a bíró felmutatja a piros lapot a játékosnak. Ilyenkor a csapatagnak ki kell mennie a pályáról, és a következő mérkőzésen sem játszhat. A bíró, amikor még nem kezdődik a játék, az asszisztenseivel leellenőrizteti a hálót a kapun, hogy nehegy meglazuljanak. Mikor ez megvan, a partjelzők visszaállnak a helyükre. A bíró ekkor füttyöl és elkezdődik a játék. Az ellenőrzésre azért van szükség, mert ha a háló meglazult, és gólt rúgnak, akkor átmegy rajta a labda, és az nem számít gólnak.

Remélem, hogy tavasszal elkezdődnek újra a meccsek.

Petric Dórián, 8. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

A sün meg a borz

Egyszer a jó öreg sün úgy döntött, elindul cserkészni. Amint a domboldalon kapott felfelé, valami nyöszörgés üti meg a fülét. Körülnéz, s mit lát! Egy görcsös bükkfa tövében ott kuporog borz anyó, állkapcsa felkötve babos keszkenővel, fejét fogja, s nyög, nyögdcisé nagy keservesen.

– Hát téged mi lelt, szomszédasszony? – kérdi a sün, s odadöcög a borzlyukhoz, a görcsös fa tövébe.

– Jaj, ne is kérdezd, kedves szomszéd – óbégat borz anyó, hogy csak úgy potyog a könnye.

– Beletört a szemfogam egy átkozott dióba, s most kéket-zöldet látok a szörnyű fájdalomtól!

– Ó, te szegény teremtes – sopánkodik a jó öreg sün –, hát miért nem teszel rá ezerjófűvet?

– Tennék én, elhiheted, de honnan? A patakpart messze, s nem hagyhatom itt ártatlan porontyaimat!

Ahogy ezt mondja, mindjárt két boglyas szürke buksi jelenik meg a borzlyukban, pislognak, hunyorognak a napvilágtól, aztán egyszerre kezdenek olyan nyivákolásba, hogy a szegény jó öreg sünnnek majd' megszakad a dobhártyája:

– Jaj, anyám, ehetném, jaj, anyám, ehetném – mind ezt fújták.

– Mikor hozol már egy kis vadalmát?

– Látod – mondja a borz a sünnnek –, a szívem szakad meg érettkük, de hát hogy hagyjam őket egyedül? Elvinné szegényeket a rézfűlű bagoly!

– Ne búsulj, szomszédasszony! – vigasztalta a sün –, majd hozok én neked ezerjófűvet s vadalmát a csemetéidnek, amennyi beléjük fér!

Azzal a borz hálálkodását meg sem várva, gyorsan összegömbölyödött, s mint egy kerek kő, legurult a domboldalon. Addig gurult, míg a patak partjára nem ért. Ott kigömbölyödött, megtalálta az ezerjófűvet, szakított belőle egy csokrocskával, aztán tovább indult a patak mentén, s nemsokára megérkezett a vadalmafához. Az alja tele volt szép sárga hullott almával.

A sün megint összegömbölyödött, s addig hempergett a vadalmákon, míg tüskéire fel nem akadt vagy egy tucat, aztán szép lassan elkezdett kapaszkodni nagy terhével felfelé, egyenesen a borzlyuk elé.

Bezzeg szakadt róla a verejték, mire megérkezett.

De volt öröm a borzénál, gondolhatjátok! Borz anyó rögtön a fogára rakta az ezerjófűvet, a pulyák pedig kétkézt kapkodták lefelé a sok szép almácskát a sün tüskés hátáról.

– Amíg élek, el nem felejttem a jószágodat, sün koma! – hálálkodott a borz anyó, miközben a sün boldog mosolygással figyelte, hogy lakmároznak a borz kicsinyei.

– Nyugodalmas jó éjszakát – köszönt el. – Aztán holnap is elnézek, hadd lám, nincs-e valamire szükséged.

Azzal összegömbölyödött, s egy szempillantás alatt elgurigázott a szemük elől.

Másnap estefelé megint arra járt. Megint hallja a nyöszörgést. – No – gondolta – nem használt az ezerjófű a komaasszonynak.

Borz anyó csakugyan ott kuporgott az egyik gyökéren, s erősen nyomogatta az állát.

– Hát nem szűnt a fogfájás? – kérdezte a sün.

– Jaj, ez a kutya fog! – sopánkodott borz anyó. – Már harmadnapja se éjjelem, se napalom miatt. Alkalmasint zsálya kellene reá, langyos zsálya-borogatás. Mennék is, hogy szedjek, de ki visel addig gondot nevetlen porontyaimra?

Ahogy ezt mondja, a két buksi már ott is van, vinnyog-makog a lyuk szélén:

– Jaj, anyám, ehetném! Mikor hozol egy kis vadkörtét? Megszólt a sün:

– Ne búsuljon, komámasszony, majd hozok én zsályát is, ennivalót is. Térülök-fordulok, mindjárt itt vagyok.

A borznak annyi ideje sem volt, hogy bár egy köszönömöt sóhajtott volna utána, olyan gyorsan gurigázott el a patak felé. Szedett egy csokor zsályát, elment a vackorfához, meg-hempergőzött a hullott körtében, s aztán nagy terhével megindult felfelé a domboldalon. Megérkezett, s volt ott nagy öröm, hálálkodás.

– Holnap megint elnézek – búcsúzkodott a sün, és elgurigázott.

Másnap megint felbotorkált a borzlyukhoz, harmadszor is. De most, hogy-hogy nem, a domb másik oldaláról érkezett, méghozzá korábban, mint azelőtt. Hát mit lát? Borz

anyó, mintha a foga sohasem fájt volna, vígan rágcál egy diót, a babos kendő ledobva, s a porontyok teli hassal, jókedvűen hancúroznak körülötte. – Meggyógyult a jó lélek – gondolta a sün, de nem szólt semmit, csak nézte-nézte boldogan a kis családot egy bokor alól. S egyszer csak megszólt borz anyó:

– No, gyerekek, most be a lyukba, én pedig felkötöm a kendőt, mert mindjárt jön az a boldond sün. Hadd higgye azt, hogy fáj a fogam.

– Vagy úgy! – kapott észbe a sün. – Ezek boldondá tartanak engem? De megállj, huncut, majd megtanítlak én!

Azzal szépen elővakodott a bokor alól:

– Hát nem múlt el a fogfájás? – kérdezte. – Most már igazán nem tudom, mit hozzak...

– Jaj, ez a kutya fog! Már negyednap se éjjelem, se nappalom miatt – sopánkodott borz anyó. – Ártatlan porontyaim pedig éhen vesznek itt maholnap.

– Sose búsulj, komámasszony – mondta a sün. – Majd hozok én neked egy kis kígyóhajat, azzal majd kenegetheted a fájós fogadat. Porontyaidnak pedig keríték gránátalmát, aszalt szilvát, s úti mazsolát, amennyi beléjük fér.

– Amíg élek, nem felejttem el jószágodat, sün koma – hálálkodott borz anyó. Azzal a sün nyakába borult. Az sem volt rest, megölelte, hogy csak úgy ropogott a csontja, s vagy hat tüske szúrt bele egyszerre a nyakába.

– Jaj, de szúrós vagy, sün koma! – szisszent fel, s ugrott hátra – nem szeretnék a feleséged lenni!

A sün nem szólt semmit, csak somolygott a bajusza alatt, aztán szép csendesen eldöcögött a bozót felé.

– Ugye, holnap ismét eljössz? – kiáltotta utána borz anyó – s elhozod mind, amit ígértél!

– Azt ugyan várható! – gondolta a sün, s becsörtetett a bozótba. Ment a maga dolga után, utóvégre neki is volt néhány nevetlen porontya.

S a borzék másnap hiába várták. Esze ágában sem volt felkeresni őket. Várták, várták, még ma is várják, ha észbe nem kaptak...

**Sztelmah meséje nyomán
írta Jékely Zoltán**

Jules Verne

A Fekete Indiák

(Részlet)

1.

Egymásnak ellentmondó levelek

J. R. Starr, mérnök úrnak,
Canongate, 30
Edinburgh.

Ha James Starr úr holnap az aberfoyle-i széntelepekhez – Dochart-bánya, Yarow-akna – szíveskednék elutazni, ott olyasvalamiről értesülne, ami rendkívül érdekli őt.

James Starr urat egész napon át várni fogja a callanderi vasútállomáson Harry Ford, az egykori bányamesternek, Simon Fordnak a fia.

Kéretik a meghívás titokban tartása!

Ez volt az a levél, amelyet James Starr 18... december 3-ának kora reggelén kapott; a bélyegen az aberfoyle-i posta pecsétje sötétlett, Stirling megye, Skócia felirattal.

A mérnök kíváncsiságát a legnagyobb mértékben fölizgatta ez a levél; hogy az valami szemfényvesztés volna, arra egyáltalán nem is gondolhatott. Régóta ismerte az aberfoyle-i széntelepek öreg bányamesterét, Simon Fordot, ismerte még azokból az időkbelől, amikor ő maga is vagy húsz éven át azoknak a telepeknek élén állott mint műszaki igazgató vagy „viever”, ahogy az angolok mondják.

James Starrt, ezt a jól megtermett ötvenöt esztendősférfit bárki amolyan negyvenesnek nézhette volna. Edinburgh egyik régi, tekintélyes családjából származott, és annak legkiválóbb tagja lett. Munkássága becsületére vált annak a tekintélyes mérnöktisztületnek, amely az Egyesült Királyság széntelepeinek fekete gyémántjait termeli ki akár Cardiff partvidékén, akár Newcastle-nél, valamint Skócia lapályos megyéiben is. A legnagyobb tiszteletet azonban mégis az aberfoyle-i titokzatos bányák mélységeiben vívta ki magának, amely bányatelep az alloai bányák szomszédságában, Stirling megye egyik részére is kiterjed, és ahol James Starr életének javát töltötte. Azonkívül elnökként vezette a skóciai Régiségbúvárló Egyletet, egyik legtevékenyebb tagja lett a Királyi Tudományos Társaságnak, a *Review of Edinburgh* pedig igen gyakran közölte az ő neve alatt a legérdekesebb cikkeket. Szóval: amaz életrevaló tudósok közé tartozott, akiknek Anglia a maga fölvirágzását köszönheti. Előkelő állást foglalt el abban a régi, skót fővárosban, amely anyagi és erkölcsi értékeiért méltán viseli az „Észak Athénja” nevet.

Az angolok tudvalevőleg igen jelentős és költői nevet adtak terjedelmes széntelepeiknek. „Fekete Indiák” néven emlegetik őket, és ezek az Indiák bizonyára a Keleti Indiáknál is

többet tettek azért, hogy az Egyesült Királyság szert tegyen meglepő gazdagságára... Valóban, ott a bányászok egész ármádiája éjjel-nappal szállítja felszínre a kőszén, ezt az értékes tüzelőszert, amely nélkül elképzelhetetlen volna a mai ipari fejlődés.

Az idő tájt még a messze távolban fenyegett az a korszak, amikor a szakértők a bányák kimerülését jelezték, és hamarjában bekövetkező szénhiányra még nem gondolt senki sem. Hiszen gazdag széntelepek vártak még kiaknázásra az Óvilágban és az Újvilágban... A legkülönfélébb gyárakat, a gőzmozdony- és autózemeket, a gőzhajókat, a gázgyárakat stb. nem fenyegette ásványféle tüzelőszerek csökkenése: habár az utóbbi évek egyre növekedő fogyasztása következtében egyes széntelepek teljesen kimerültek a legvékonyabb erüig is. Most már hasztalan fúrták, ásták alá a talajt: azok elhagyott aknáknak, elpusztult tárnáknak.

Ez a helyzet alakult ki az aberfoyle-i bányáknál is.

Tíz esztendővel azelőtt emelte ki az utolsó csille vagy „kutya” az utolsó tonna kőszént ezekből a telepekből. A „mély” munkának minden eszköze: a tárnák sínparjain futó „kutyák” (apró négyszögletes kocsi), vasúti felszerelések, kasok, puttonyok, szellőztető készülékek, szóval a föld gyomrában folyó bányászati összes szerszáma mind a napvilágra került, és valamennyit a bánya előtt halmozták föl. És a kimerült bánya úgy festett, mint valami szörnyű hatalmas masztodon, amelyet a ragadozók minden létfontosságú szervétől megfosztottak, és csupán csontjait hagyták hátra.

Az eszközökből mindössze csak néhány hosszú falétra maradt helyén a Yarow-aknában, és a munka beszüntetése óta egyedül ezeken át lehetett bejutni a Dochart-bánya mélyebb tárnáiba.

Külsőleg csakis az egykori nappali munkákat védő épületek tanúskodtak az említett bánya aknáiról, amelyek most éppoly puszták, elhagyottak voltak, mint a többi bányaké, amelyek összességéből az aberfoyle-i bányatelep egésze állt.

Szomorú nap virradt a bányászokra, amikor utoljára jöttek ki azokból a tárnákból, amelyekben oly sok éven át dolgoztak.

James Starr mérnök maga köré gyűjtötte a munkások ezreit, azt a szorgalmas és bátor bányásznépet. A fejtők, kocsitolók, a bányajárók, töltők, az ácsok és útszínálók, a raktárosok, válogatók, kovácsok, az asszonyok, gyermekek, öregek, a nappali- és mély-munkások: mind ott gyülekeztek a Dochart-bánya roppant tágas udvarán, ahol máskor a bánya termését halmozták föl roppant tömegekben.

Az a derék népség, amely nemzedékről nemzedékre élt együtt az öreg Aberfoyle-ban, már most szétszóratás előtt állt a kenyérkereset gondja miatt. Ott lézengtek halgatagon, mérnökük búcsúszavára várakozva, hogy azután örökre távozzanak onnét. A Társulat jutalomdíj címén nekik juttatta az utolsó folyóév tiszta hasznát. Igazában valami sokra bizony nem rúgott az sem, mert az előállított javakat szinte fölemésztette a termelési költség, mindamellett mégis elbajlódhattak vele addig, amíg új megélhetésre nem találhatnak a szomszédos bányákban, gazdaságokban vagy a megye gyáraiban és műhelyeiben.

James Starr ott állott ama tágas pajta ajtajában, amelynek tetőzete alatt oly sok időn át dolgoztak a hatalmas emelőgépek.

Simon Ford, a Dochart-bánya mesterei ötvenes éveinek a derekán járt, és más munkavetők vették körül.

James Starr levette a kalapját. A bányászok szintén hajadonfótt, mélységes csöndben figyeltek rá.

A búcsúzási jelenet igazán megható ünnepélyességgel és egyúttal nagyszerű méltósággal zajlott le.

– Barátaim – szólt a mérnök –, elválásunk pillanata bekövetkezett. Teljesen kimerültek az aberfoyle-i bányák, amelyek a közös munkában annyi időn át összetartottak bennünket. A legkülönfélébb kutatásunk sem bírt új eret fölfedezni, az utolsó darab kőszén is fölérkezett a Dochart-bányából!

És szavainak mintegy magyarázatául, James Starr fölmutatott egy darab kőszén, amely azt fölhozta a bányából.

– Ez a darab szén, barátaim – folytatta James Starr – mintegy utolsó cseppje annak a vérnek, amely egykor a bánya ereiben keringett! Mi ezt megőrizzük, mint ahogy őrizzük azt a darabot is, amelyet úgy másfél száz esztendővel ezelőtt először emeltek ki ez aberfoyle-i telepekből. Hány munkásnemzedék váltakozott bányáinkban e két darab között! Most mindennek vége! Mérnökötök utolsó szavai most búcsút mondanak tinéktek... Ti a bányából éltetek, az viszont dolgoz kezetek alatt kiszigerelődött. A munka kemény volt, de hasznát is hajtott nek-

tek. A mi nagy családunk szétszóródóban van, és alig hihető, hogy valaha még egyesülhessen egy lobogó alatt. Mindamellett ne feledjétek, milyen sokáig éltünk együtt, és az aberfoyle-i bányászoknak kötelessége marad, hogy segítsék egymást. Egykori főnökeitek soha nem felejtik sem ezt, sem titeket... Hiszen akiket közös munka fűzött össze, azok nem tarthatják soha többé idegennek egymást. Mi örökönk fölötetek ezután is, és bárhova fordultatok becsületes munkáért, ajánlataink kísérni fognak mindannyiőtokat... Az Isten áldjon meg benneteket!

Ezeket mondta James Starr, és magához ölelte a bánya legöregebb munkását, akinek könnybe lábadt a szeme. Azután a bányamesterek fogtak kezét sorban a mérnökkel, míg a munkások kalapjukat lengetve kiabálták:

– Isten vele, James Starr, főnökünk, barátunk!

Kitörölhetetlen nyomokat hagyott ez a búcsúzás a derék emberek szívében...

Azután lassan-lassan oszladozva elhagyták a tágas udvart. Mind tágasabb lett a tér James Starr körül. A Dochart-bánya fekete útja utoljára ropogott a bányászok talpa alatt, és mély csendesség szállt az aberfoyle-i telepekre az eddigi zajos élet helyett.

Ketten maradtak csak vissza James Starr mellett.

Simon Ford bányamester és Harry nevű, tizenöt éves fia, aki néhány év óta szintén már a „mélymunka” körülményei közt dolgozott.

James Starr és Simon Ford ismerték, és ennek következtében becsülték is egymást.

– Isten vele, Simon – szólta a mérnök.

– Isten vele, James úr – felelte a bányamester –; vagyis inkább hagyja azt mondanom: a viszontlátásra!

– Helyes, Simon, a viszontlátásra! – válaszolta James Starr. – Öröndetes dolog lesz, ha majd hébe-hóba találkozunk, és elbeszélgetünk a régi jó aberfoyle-i időkről!...

– Tudom, James úr.

– Mindig szívesen látom önt a házamban, Edinburgh-ben.

– Edinburgh-ben? Messze van az! – mondta fejszólva a bányamester. – Hej, messze van az a Dochart-bányától nagyon!...

– Messze, Simon!... Hol is szándékozik lakni ezután?

– Itt, helyben, James úr! Mi nem hagyjuk el a bányát, a mi jó öreg dajkákat azért, mivel a teje elfogyott. A feleségemmel és fiammal majd csak szeret éjjlik valahogy, hogy hívek maradassunk hozzája...

– Hát Isten áldja, Simon – válaszolt a mérnök, aki fölindulásában alig bírta kiejteni ezeket a szavakat.

– Nem, ismétlem: a viszontlátásra, James úr! – felelt a bányamester. – És semmi búcsúzás! Simon Ford szavára, mi még Aberfoyle-ban viszontlátjuk egymást!

A mérnök nem akarta megfosztani a bányamestert utolsó álmodozásától. Magához ölelte a fiatal Harryt, aki tágra nyílt szemével

meghatottan hallgatta a beszélgetést. Azután még egyszer megrázta Simon Ford kezét, és véglegesen távozott a bánya udvarából.

Ezek az elmondottak úgy tíz esztendővel ezelőtt történtek, és Simon Ford minden fogadkozása dacára, hogy így meg úgy lesz a viszontlátás: James Starr többé mit sem hallott felőle.

Most, tízévi elszakadás után, íme, kapja Simon Fordtól ezt a levelet, amelyben haladéknélkül kéri őt, hogy látogassa meg a régi aberfoyle-i bányatelepeket.

Rendkívül érdekelte a dolog!... Ugyan mi lehet az? Dochart-bánya, Yarow-akna! Milyen emlékeket ébresztettek föl e nevek agyában! Haj! Szép idők voltak azok, a munkának és a küzdelemnek az ideje!... Mérnöki pályafutásának legszebb éveit!

James Starr újra meg újra elolvasta a levelet. Igazán sajnálta, hogy Simon Ford legalább egy sorral nem toldotta meg írását. Szinte haragudott rá ezért a szűkszavúságáért.

Lehetséges volna, hogy az öreg bányamester mégis valami új széneret fedezett föl? Nem, nem, az lehetetlen!...

James Starr visszaemlékezett, hogy milyen aprólékossáig menő gondokkal kutatták föl a bányatelep minden zegzugát, mielőtt annak a kitermelését végleg beszüntették. Ő maga vezette az utolsó próbafúrásokat, de a belterjes művelés által kimerített talajban semmiféle új széntelepre nem akadt. Még azokat a közetrétegeket is megbolygatták, amelyeken a köszén beágyazva szokott nyugodni, így a devoni vörös homokkőzetet: mindhiába!... James Starr tehát abban a föltétlen meggyőződésben hagyta el a bányát, hogy abban többé egy darabka égetni való anyag sincsen.

Nem, mondta újra és újra, nem! Hogy is volna az lehetséges, hogy ami énelőttem a legszorgosabb kutatás dacára rejtve maradt, azt Simon Ford megtalálta volna?... Másrészt viszont az öreg bányamester azt is tudja, hogy engem e világon csak egyetlen dolog érdekelhet, és

most mégis itt ez a titokban tartandó meghívó, hogy menjek a Dochart-bányába!...

James Starr ide lyukadt ki mindig.

A mérnök Simon Fordot igen ügyes bányásznak ismerte, olyannak, aki mesterségének igazi ösztönével van megáldva.

Amióta az aberfoyle-i telepek kitermelése megszakadt, nem látta az öreget, egyáltalán nem is hallott felőle. Azt se tudta volna megmondani, hogy miből él, és nejjével, fiával egyetemben hol is lakik. Minden tudománya abban állt, hogy Simon Ford őt a Yarow-aknához találkára hívja, és hogy a bányász Harry nevű fia az egész holnapi napon át várni fogja a callanderi állomáson. Nyilvánvalóan a Dochart-bánya megvizsgálása forog itt szóban.

– El én, elmegyek! – mondotta James Starr, és érezte, hogy izgatottsága óráról órára növekedik.

A derék mérnök ugyanis a szenvedélyes emberek ama válfajához tartozott, akiknek az agya örökösen forrong, mint valami tűzön álló katlan. Az ilyen fejek egyikében viharosan hullámanak az eszmék, másikában lassan duruzsolnak. No, a mai napon James Starr eszméi lobogó tűz mellett ugyancsak forrtak.

Egyszerre csak egész váratlan dolog érte, amely fagyos jégáramlatként csapta le agyának fellengző gőzeit.

Úgy hat óra tájt este, szolgálja egy második levelet adott át James Starnak.

A levél meglehetősen durva borítékban érkezett, az írása pedig messziről elárulta a nem tollforgató kezét.

James Starr föltépte a borítékot. Időtől el-sárgult papírdarab volt benne, amely valami rég, használatlan jegyzőkönyv kitépett lapjának látszott.

E papírdarabra a következő néhány szót írták: *James Starnak fölösleges útra kelnie – Simon Ford levele időközben tárgyalanná vált.*

Aláírása nem volt.

(Varga Ottó fordítása)

Kedves Olvasó Tanulók!

A tudományos-fantasztikus kalandregény atyja, talán legismertebb európai képviselője, **Jules Verne** (1828–1905) **A Fekete Indiák** (1877) című regényének bevezető fejezetét olvashatjátok ma a Gyöngyhalászban. A modern szénbányászat hőskoráról szóló regény állásfoglalás a haladás és a tudományos eredményekbe vetett hit mellett, a tudatlanság, a babona ellenében. Természetesen nem hiányoznak a regényből – a kor romantikus világszemléletének megfelelő – egzotikus kalandok, szerelmi történetek sem. Az Angliában játszódó történetben a Ford család és Starr mérnök az aberfoyle-i bánya kimerültnek vélt (valójában dús szénfeketékkel rendelkező) tárnáiban hozza létre Coal City

ideális világát, amelynek létét csak a tébolyult Silfax, az egykori bányászolga akadályozza, aki háborodottságában úgy véli, a föld gyomrának kincse (a szén) kizárólag őt illeti – kísértetnek álcázva magát riogatja őket, és rombolja a műszaki fejlődés iránt elkötelezett emberek építő jellegű munkáját. Hasonló tematikájú és cselekményében is sokban megegyező regény a magyar irodalomban Jókai Mór *A fekete gyémántok* (1870) című, a korabeli Magyarországon játszódó regénye. A következő héten olvashattok belőle részletet rovatunkban.

Fekete Indiák a tárnák nevei a Verne-regényben.

Bence Erika

Bolondozás bábokkal

Mi történik, ha egy világhírű énekes és egy hegedűművész bábok közé keveredik? Tulajdonképpen ezt tudhatjuk meg a Pure Imagination című dal videoklipjéből, amelyben Josh Groban, Lindsey Stirling és a Muppet Show figurái szerepelnek. Természetesen egyik résztvevőtől sem várhatunk komolyságot, ugyanis a klip hamar mulattató káoszba torkollik. Az alábbiakban bemutatjuk a káosz elkövetőit.

A filmek felé kacsingat

Joshua Winslow Groban amerikai énekes-zeneszerző lírai bariton hangjáról ismert. Musicalszínészetet tanult, de iskolán kívül énekórákra is járt. Josht énekstanára mutatta be David Fosternek, az elismert producernek, akivel úgymond próbaénekesként dolgozott együtt, de ez lehetőséget adott neki, hogy Andrea Bocellit helyettesítve Céline Dionnal énekeljen. Foster hatására Josh eleinte inkább a klasszikusokra koncentrált. Első lemezdebütálása a Lara Fabian-nal készült közös dal, a For Always volt, amely az A.I: Mesterséges Intelligencia című film egyik betétdala lett. Josh 2001-ben feltűnt Malcolm Wyatt szerepében az Ally McBeal című sorozat évadzáró epizódjában, amelyben a You're Still You-t adta elő. A karaktert kizárólag rá szabta a sorozat rendezője, közreműködése pedig annyira sikeresnek bizonyult – a rajongók visszajelzései alapján –, hogy a következő évadban is feltűnt, ekkor a To Where You Are-t énekelte el. Debütáló albuma a Josh Groban 2001-ben jelent meg, és remek fogadtatásban lett része. Azóta több kiadvánnyal jelentkezett, és több filmhez is készített zenét.

A hiphop hegedűs

Lindsey Stirling ún. megkoreografált hegedűjátékot ad elő élőben, de fellépései a legismertebb videómegosztón is láthatók. 2010-ben negyedöntős volt az America's Got Talent műsorban, ahol hiphop hegedűs néven emlegették. Számos műfajban játszik ugyanis a hiphoptól a klasszikuson át a dubstepig. Saját szerzeményein kívül feldolgozásokat is készít. Ötévesen, az apja által hallgatott klasszikus zenék hatására kezdett el hegedülni tanulni. A gimnazista éveit

ben egy rockegyütteshez csatlakozott, a zenekar tagjaként pedig írt magának egy szólódarabot hegedűre, amelyet sikerrel elő is adott. Az amerikai tehetségkutatóban eleinte elismeréssel beszélt róla a zsűri, de lesújtó kritikákat kapott, miután nagyobb hangsúlyt fektetett fellépésének táncos részére. Ez azonban nem szegte kedvét. Úgy döntött, hogy megmarad egyedi előadóstílusánál, és az interneten mutatja be tudását. Jól tette, a videómegosztó csak növelte a népszerűségét. Azóta is a hegedű, a hiphop és a dubstep vegyítésén dolgozik. Első albuma 2012-ben jelent meg.

Visszatérnek Brekiék?

A Muppet Show vagy a Breki és a többiek egy amerikai-angol szórakoztató bábsorozat, amelynek megalkotója Jim Henson. A sorozat főszereplője Breki, a béka és társulata, a Muppetek. A sorozat öt évadból, ezen belül 120 epizódból állt. Az epizódokban vendég-előadók is szerepeltek, akiknek legtöbbször meggyűlt a bajuk Breki csapatával. A Muppet Show utolsó adása 1981-ben volt, azóta a bábokat főleg zenei szintén láthattuk, nemrég azonban arról lehetett hallani, hogy 34 év után visszatér a nagy bábtársulat.

Cukorral támadtak rá

Adam Levine, a Maroon 5 énekes, a Jimmy Kimmel Live műsor keretében lépett színpadra, a fellépése előtt pedig a stúdióban várakozó rajongóit üdvözölte. Autogramokat osztogatott, közös fotókhoz pózolt, és úgy tűnt, jól érzi magát. Ekkor azonban egy férfi odapattant egy csomag porcukorral a kezében, és nyakon szórta vele. Minden bizonnyal viccesnek gondolta magát, valószínűleg így reagált a Maroon 5 Sugar című számára, amelyben a frontember arról énekel, hogy szüksége van „édes pillanatokra”. A biztonságiak pillanatok alatt letéperték a rendetlenkedőt, kihívták a rendőröket is, akik a támadásért le is tartóztatták az illetőt. Adam Levine végül összeszedte magát a fellépésig, de jócskán kikészült az esettől.

Új dallal jelentkezik

A fiatal amerikai énekesnő, Tiffany Alvord kezdetben csak átdolgozásokat készített, de ezekkel valamelyest be is robbant a köztudatba. Az átdolgozásokról továbbra sem tette le, de mostanra már eléggé belerázódott a saját számok készítésébe is. Első saját dalokat tartalmazó albumát, a My Dreamet 2011-ben adta ki, utána egy évvel következett a My Heart Is, majd a múlt nyáron megjelentette a Legacy című lemezt, amelynek két dalához klipet is forgatott. Tavaly novemberben az Authenticity című dallal jelentkezett, amely üzenetet hordoz önmagunk elfogadásáról. Tiffany azóta ismét főleg csak feldolgozásokkal örvendeztette meg a rajongóit, előadta többek között a Szürke ötven árnyalatának betétdalát, a Love Me Like You Do-t Chester See közreműködésével, Taylor Swift Blank Space-ét és a bátyjával készítettek egy közös videót a Maroon 5 Sugar című zeneszámahoz. Most viszont újból a saját szerzemények felé fordult, új dala a Happy Place címet kapta.

SZTÁRVILÁG

Testvéri kapcsolatok

Jonas testvérek rajongóinak minden bizonnyal jó hír, hogy új film készül Nick Jonas főszereplésével. A Goat története egy 19 éves fiúról szól, aki egy szörnyű támadás utáni traumát próbál kiheverni, ezért beiratkozik a főiskolára a bátyjával, és ugyanabba a diákszövetségi egyletbe nyerne felvételt. Ami azonban a testvériség jegyében ott történik, alaposan próbára teszi a fiút és a kapcsolatát a bátyjával. A filmet David Gordon Green tervei alapján Andrew Neel rendezzi, a producerek között pedig James Francót is megtalálhatjuk. A főiskolás drámában Nick Jonas mellett Ben Schnetzer és Virginia Gardner is játszanak.

Új énekesnő, új lemez

Nemrég megjelent a Nightwish legújabb kislemeze, az Endless Forms Most Beautiful. Azonos címen március végén jelent meg a zenekar immár nyolcadik stúdióalbuma, amely hivatalosan is az első lemez az új énekesnővel, a holland Floor Jansennel. Az új lemeze az ez a harmadik kiemelt dal. Az együttes már megjelentetett két kislemezt, amelyek az Élan és a Shudder Before The Beautiful című zeneszámokat tartalmazza. A Nightwish egyébként a nyár folyamán Magyarországra látogat, a tokaji Hegyalja Fesztivál nulladik napját fogják megnyitni július 15-én. Az együttes legutóbb 2012-ben koncertezett Magyarországon, akkor még Anette Olzon énekesnővel.

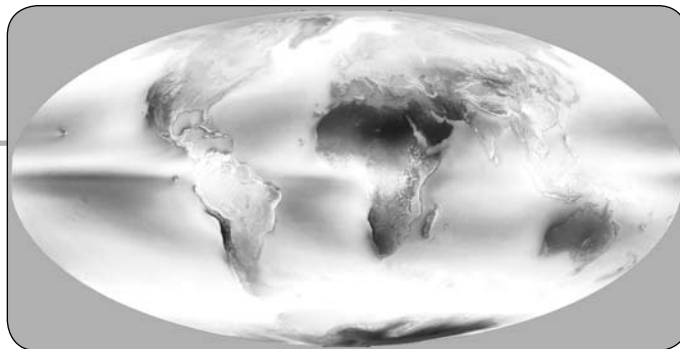

Egy térképen a Föld teljes felhőeloszlása

Több évtizednyi műholdfotó és az űrhajósok fotói alapján egyértelmű, hogy az űrből nézve a felhők nagy területen ölelik körül a Földet. Amerikai kutatók most egy évtized adatai alapján kiszámolták, hogy tipikusan a Föld felszínének 67 százalékát borítják felhők. Egy másik amerikai kutatás szerint az óceánoknak egyszerre csak

Magyarországon kapták lencsevégre ezt a különös alakú felhőt, mely sokakat egy UFO érkezésére emlékeztetett

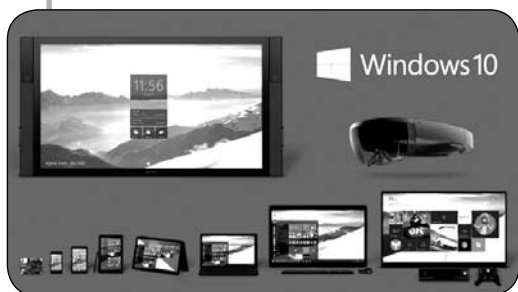

kevesebb mint tíz százaléka felhőmentes. Ha csak a szárazföldeket nézzük, ez az arány harminc százalék. A tudósok most az Aqua műhold Moderate Resolution Imaging Spectroradiometer (MODIS) nevű műszerétől gyűjtötték be adatokat, és vitték fel egy térképre. A fotók 2002 júliusától 2015 áprilisáig készültek. A színek a sötétkéktől (itt nem volt felhő) a világoskékén át (néhány felhő) a fehérig terjednek (sok felhő).

A felhők formálódását rengeteg tényező befolyásolja, de a legfontosabb a napsugarak beesési szöge: bőven vannak emiatt például a 60. szélességi fok környékén, északon és délen is, mert a pólusokról érkező levegő itt ütközik az Egyenlítőről érkezővel, és felfelé nyomja. A leszálló levegő viszont gátolja a felhőképződést, ezért a 15–30. szélességi foknál a felhők ritkák, a sivatagok viszont gyakoriak.

Az óceáni áramlatok szintén befolyásolják a felhők megjelenését: a felhők a kontinensek nyugati partjainál gyakoribbak. Ez azért van, mert az óceánok vízének felszíne nyugatra nyomódik a Föld forgása miatt. A folyamatban mélyebb, hidegebb víz cseréli le a felszín vizét, ez lehűti a vízfelszín feletti levegőt is, így alacsony felhők képződnek. (index.hu)

A Windows 10 lesz az utolsó Windows

A Windows 10 olyan értelemben lesz a Microsoft utolsó Windows szoftvere, hogy a jövőben már nem jön ki önmagában álló, új Windows kiadás. A redmondi cég a jövőben már nem mint egy önálló szoftverre, hanem mint egy komplex szolgáltatáscsomagra kíván tekinteni a Windows-ra. Az OS rendkívül moduláris felépítésűvé válik, és az egyes részeket bármikor gyorsan és egyszerűen lehet majd frissíteni. A Windows 10 első nagy frissítése várhatóan 2016-ban érkezik: ez a jelenleg Windows Redstone fejlesztési kódnevet viselő update azonban nem Windows 11 néven jelenik meg, hanem a Windows 10 része lesz. Lényeg a lényeg: a Microsoft közlése szerint a Windows 10-et követően már nem lesz Windows 11, Windows 12, sőt semmilyen Windows X, ahol is az X egy számot vagy egy konkrét nevet tartalmaz, ettől függetlenül azonban a Windows fejlesztése a jövőben is szakadatlanul folytatódni fog. (technet.hu)

A Telenor kirántja az iskolákat a múltból

Hihetetlen, hogy az iskolák többségében még mindig azzal nyitnak a tanárok: tessék leadni vagy kikapcsolni az okostelefonokat, tanítás végéig meg ne lásson senki kezében ilyesmit a tanár. A Telenor a közönhetően Magyarországon öt iskolában próbát tesz ennek a gyakorlatnak a megváltoztatására, meghozza egy budapesti, ercsi, hódmezővásárhelyi, törökbálinti és zsombói iskolában. Az elsősök előtt egy-egy táblagép áll az asztalon, amely a számológérgorog összeadás és kivonás szemléltetését végzte. A gyerekek a választ érintéssel jelölik, és helyes megfejtés esetén egy képernyőre táncoló majom a jutalmuk. Jobban is örülnek neki, mint egy ötösnek. A Hipersuli programban 363 diák az eddigi módszerek helyett táblagépes alkalmazásokkal, valamint a Telenor Hipernet hálózatán érkező internet segítségével tanulhat különféle tantárgyakat. A diákok a tanteremben 10 hüvelykes, full HD felbontású érintőkijelzővel, vezeték nélküli billentyűzettel, és 4G mobilinternet-kapcsolattal ellátott táblagépeket használhatnak, amelyekre folyamatosan készülnek a digitális, tankönyvet helyettesítő alkalmazások, szemléltető eszközök és egyéb segédek. A Lenovo Yoga Tablet 2 ráadásul erős gép, a Windows 8.1-et futtató eszközt erős Intel Atom processzor

működteti, az akkumulátor üzemideje pedig 12–15 óra, így akár a teljes tanítási napon keresztül használható. A résztvevő iskolák személyzetét, tanárait folyamatosan képzik az eszközök és a rendszer használatára. A programban a Microsoft is részt vesz alkalmazások és a tanári vezérlő szoftver szállításával, valamint Microsoft Innovatív Pedagógus vizsgát ad a rendszerre felkészített oktatóknak. A digitális tananyagokat az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet biztosítja. A tanárok saját táblagépeket is kapnak az órák megtartásához, az újfajta módszertant pedig harmincórás tanfolyamon sajátítják el. Külön kísérletként két iskolában a gyerekek haza is vihetik a táblagépeket, így otthoni munkára, de akár szórakozásra is használhatják. Most már csak az a kérdés, lesz-e általános gyakorlat a Telenor által elindított kísérletből. (technet.hu)

Az ígéretes Clean Bandit

A londoni **Clean Bandit** együttesről sokan állítják, hogy egyedülálló színfoltja a zenei életnek, hiszen a klasszikus zenét ötvözik a modernnel. Egyesek szerint, ha Mozart élne, ilyen zenét írna. A zenekar 2009-ben alakult. Az alapfelállást Jack Patterson, azaz DJ Jon Wandek (basszusgitár, szaxofon, billentyűs hangszerek, lemezjátszók), Luke Patterson (dobok), Grace Chatto (cselló, ének) és Neil Amin-Smith (hegedű, zongora) alkotják, hozzájuk pedig gyakran vendégénekesek, rapperek társulnak. Zenei stílusuk a barokk és az elektronikus tánczene keveréke, mint már említettük, egyesek szerint olyan, mintha Mozart szemplerekre és lemezjátszókra komponálna könnyed, szellemes kamaradarabokat.

Új utak taposása

Adott pár vonós hangszeren játszó zenész, egy több hangszeren is játszó DJ-programozó és egy dobos, akik egy cambridge-i egyetemen összebarátkoznak, majd elhatározzák, hogy összerakják mindazt, amit tudnak, és ami hat rájuk. Ennek eredményeképp a friss

brit elektronikus tánczenét a komolyzenével párosítják. Eközben megalakulásuknak akár küldetése is lehetne, hogy megszeretessék a klasszikus zenét a mai fiatalokkal. Vagy fordítva, közelebb vigyék a mai zenét azokhoz, akik az eredeti zenei értékekre esküsznek. Habár ez a társítás akár egy „katyvasszá” is válhatna, mégsem az, hiszen a friss és ötletes zenei csinytevésekre inkább a tiszta hangzás jellemző. Ezt vetíti elő a nevük is. A Clean Bandit úgy tudni egy orosz mondásból ered, amely talán arra utalhat, hogy komplett örültekről van szó. Ugyanakkor lefordíthatjuk úgy is, hogy ők tiszta, rendes banditák, akik egy kincsestárba gyűjtötték össze mindazt, amit a klasszikus zenéről megtanultak a zenei tanulmányaik során és azt, amit a mai zenei világból harcoltak össze. Zenéjükben megtalálható az élő dob és basszus, az elektronikus zene sajátosságai, mindez videojáték prűtyögésekkel és barokkos vonósszólamokkal, ötletes hangszereléssel, amelyekre énekesek és MC-k erősítenek rá, a zeneszámok pedig így igazán karakteres hangzást kapnak. Zenéjükhez főleg szellemes videoklipek társulnak, sokoldalúságukra utal, hogy a klipjeiket általában maguk készítik el. Jack Patterson és Grace Chatto kis filmprodukciós házat is alapítottak, hogy együttesüknek és másoknak videókat hozzanak létre. Emellett pedig az együttestagok más formációkban is dolgoznak.

Eddigi legnagyobb sikerek

Az ars poeticájukat leginkább talán a 2013-ban megjelent *Mozart's House* (amelyben

tényleg van Mozart, a 21., D-dúr vonósnégyese egy részletét dolgozták bele saját előadásban) című zeneszámban foglalmazták meg, de a következő évben, a Jess Glynne énekesnő közreműködésével megjelent *Rather Be* ettől is nagyobb sláger lett. Az egész világ dúdolta, épp csak Pharrell Williams *Happy*-je tudta túlszárnyalni. A Clean Bandit első albuma *New Eyes* címmel tavaly nyáron jelent meg, és remek fogadtatásra talált.

A Clean Bandit manapság mindenképpen az egyik legígéretesebb együttes, hiszen buzgóságból és ötletességből már bizonyítottak, a zene szabadon értelmezése pedig még sok lehetőséget és variációt hozhat elő. Az együttes fellép az idén Újvidéken az Exit fesztiválon, július 9-én a főszínpadon.

A kihalt nyelvek közül is kitűnik! Mi az?

Ahogy a történelem során különböző okok miatt egy-egy nép eltűnik, kihal, úgy ez a folyamat együtt járhat az adott nép által beszélt nyelv kihalásával, teljes eltűnésével is. A szélesebb körben ismert nyelvek mellett (pl. latin, akkád, sumer, gall) nagyon sok nyelv és nép feledésbe merült.

A kihalt nyelvek között is előkelő helyet foglal el a **latin**, melyet sokan közületek tanulni fognak a középiskolában, vagy az egyetemen. A gimnáziumba, egészségügyi középiskolába iratkozók hamarosan találkoznak a latin nyelv különlegességével, ám rá fognak jönni, hogy az is „csak” egy nyelv, amely némi székelegítéssel elsajátítható.

Alatinnyelvereditelegaztanyelvetjelentette, amelyet a Rómát környező Latium vidékén beszéltek. Kiemelkedő jelentőségretettszertaz egykori Római Birodalom hivatalos nyelveként. A latin nyelvet ugyan élő nyelvként sehol sem használják már, de a belőle származó újlatin nyelveket annál inkább. Ide tartoznak a román nyelvek: olasz, spanyol, francia, portugál, román stb. Ezenkívül sok latin alapú szó (elsősorban nemzetközi szavak) beépültek más modern nyelvekbe, így a magyarba is. Sokszor latin eredetüket már észre sem vesszük. Nevezetes példa a persze szócska, amely a latin per sē intellegitur – magától értetődik kifejezésből rövidült le, vagy a szervusz köszönés, mely megegyezik az egykori latin szolga kifejezéssel. A köszönés eredetileg az ókor Rómában alakult ki, jelentése: *servus humillimus*,

Horatius

vagyis *alázatos szolgája*. Az alázatos szolgája és a belőle keletkezett *alásszolgája* vagy *alaszolgája* köszönéseket manapság nem szokás használni, kimentek a divatból, de a szerbuszt, szervuszt igencsak hallani.

A latin ezenkívül Európa nagy részén a tudományos és politikai körök tanult nyelve volt több mint ezer éven át, míg végül kiszorította

Hol beszélik a legtöbb nyelvet?

A Föld lakosságának 43 százaléka a tíz legnagyobb nyelvet beszéli. A megközelítőleg 7000 nyelv közül több mint 2000 afrikai, Új-Guinea szigetén (Pápua Új-Guinea és az Indonéz Köztársaság területén) pedig kb. ezer nyelvet beszélnek. A legnagyobb „nyelvsűrűséggel” rendelkező ország egy kis csendes-óceáni szigetország, Vanuatu, amelynek területe csupán 12 118 km², 12 nagyobb, és több mint 60 kisebb szigeten helyezkedik el, lakosainak száma pedig nincs egészen 265 000. Ezen a valamivel nagyobb mint fél Vajdaság nagyságú területen 116 nyelvet beszélnek. Összehasonlításképpen: Európában csaknem 300 nyelvet használunk.

a francia a XVIII. században, s az angol a XIX. század végén. Magyarországon a latin 1844-ig államnyelv volt.

Mind a mai napig a Római Katolikus Egyház hivatalos nyelve, ezáltal a Vatikán hivatalos államnyelve is. A göröggel együtt az élőlények tudományos osztályozás szerinti elnevezésére és nemzetközi orvosi szaknyelvként is használják.

Még valami: a latin nyelv a ma is ismert latin ábécét használta, eredetileg csakis nagybetűkkel (ABCDEFGHIJKLMNQRSTVX) írtak. Ehhez a 21 betűhöz járult a görögből átvett szavak miatt az Y és a Z (egy-két szóban a K-val is találkozhatunk).

Neves latin közmondások

* Cum Deo pro patria et libertate!

Istennel a hazáért és szabadságért!
(A Rákóczi-szabadságharc jelmondata.)

* Cogito, ergo sum.

Gondolkodom, tehát vagyok.

(Aki nem gondolja meg cselekedeteit, hanem csak utánoz másokat, olyan mintha nem lenne egyénisége. Ez Descartes híres gondolata.)

* Carpe diem!

Tépd le a nap virágát! vagy Él a mának!

(Horatius gondolata arra utal, hogy nem szabad vesztegetni az időnket, minden pillanatot hasznosan kell tölteni.)

* Ars longa, vita brevis.

A művészet hosszú, az élet rövid.

* Errare humanum est.

Tévedni emberi (dolog).

* Fortes fortuna adiuvat.

Bátraké a szerencse. (Szó szerint: A szerencse az erőseket segíti.)

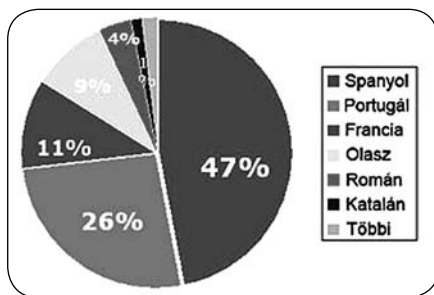
* Lupus in fabula.

Ne fessd az ördögöt a falra, mert megjelenik (szó szerint A farkas a mesében van!)

* Omnia vincit amor.

A szeretet mindent legyőz.

(Talán felesleges a magyarázat.)

Újlatin nyelvek

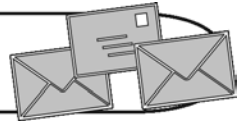
Nyelvek a világban

- Kb. 6800 nyelvet ismernek. Miért a „körülbelül” szó?
- 4500 nyelvet legalább 1000 ember beszél.
- 300 nyelvet legalább 1 millióan beszélnek.
- EU: a német a legnagyobb (95 millió).
- Magyar nyelv: 14–15 millió (35–40. hely a világban).

Miért épp az angol és a spanyol a legelterjedtebb?

A nagy földrajzi felfedezések korában az európaiak addig ismeretlen vidékeket hódítottak meg. Például a portugálok Dél-Amerikában és a ma Indonéziához tartozó szigeteken foglaltak el területeket, míg a britek többek között Indiát és Afrika jelentős részét hódították meg, ahol gazdasági és társadalmi fölénybe kerültek. Ennek egyik nyelvi következménye az, hogy ma az indoeurópai nyelvcsaládhoz tartozó nyelvek, például a spanyol, angol, francia vagy portugál olyan elterjedtek.

Annak, hogy egy nyelvet nagy területen beszélnek, másféle oka is lehet. Az alacsony népsűrűségű tundrán élő nyenyec népnek például alapvető létfeltétele, hogy hatalmas legelők álljanak rendelkezésükre. Mivel nagycsordás réntartással foglalkoznak, állandóan újabb és újabb legelőket keresnek, óriási területeket bejárva vándorolnak a tundrán. Így, noha a nyenyec nyelvet ma csupán 31 000 ember beszéli, mégis jóval nagyobb terület tartozik hozzá, mint a magyarhoz.

Tizenegy helységről érkezett általános iskolások és óvodások léptek fel május 9-én az újvidéki Nikola Tesla Általános Iskolában a Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesületének anyanyelv-ápolási szemléjén. Ezt a szemlét évente rendezik meg a Szórakoztató szóra készítető anyanyelv-ápolási program keretében, itt adnak számot a szórványból érkezett gyerekek az évi munkájukról. Nezsényből (Neuzina), Erzsébetlakról (Belo blato), Bókáról (Boka), Csonoplyáról, Nemesmiliticsről (Svetozar Miletić), Homokrévről (Mokrin), Módosról (Jaša Tomić), Ürményházáról (Jermenovci), Beodráról (Novo Miloševo), Nagybecskerekéről és Tamásfalváról (Hetin) érkeztek a résztvevők, akik verseket, nyelvtörőket, közmondásokat, énekes gyermekjátékokat mutattak be.

Szórakoztatva szóra készíteni

A fellépés során a tehetséges gyermekekre is felfigyelnek a pedagógusok, például az idén a nemesmiliticsi első Gospity Izidora kiváló szavalatát emelték ki, Weöres Sándor Pletykázó asszonyok című versének előadásával nagy derűtséget váltott ki. A módosiak ügyesen vették a nyelvtörők akadályait, a nagybecskerekiek Szilágyi Domokos, Petőfi Sándor, Bogdán József és Arany János verseiből válogattak, nagyszerű előadással. Az ürményháziak és tamásfalviak is szépen bizonyították a magyar nyelv iránti szeretetüket. Erzsébetlakról óvodások jöttek, az őket vezető tanítónőtől megtudtuk, hogy a következő

tanévben 5 első lesz, ami nem kis eredmény ebben a környezetben. A nezsényi gyerekek az előadás után egy-egy szál papírból készült rózsával kedveskedtek a közönségnek.

A nyári táborok időpontja is ismeretes: a Kincses Tarisznya tábor Muzslyán lesz június 22-e és 26-a között, a Szórakoztató szóra készítető tábor Nemesmiliticsen június 29-étől július 3-áig, a budapesti székhelyű Ágoston Sándor Alapítvány tábora pedig Módoson augusztus 10-e és 16-a között lesz, a maradéki tábor időpontja is augusztus. A zánkai Erzsébet-táborba 100 gyerek utazhat augusztus utolsó két hetében.

Ezüst érem az EU-tól

Nagy megtiszteltetés érte a szabadkai **J. J. Zmaj iskola 4. c osztályát**, ugyanis díszoklevelet kapott az osztály minden tagja az Európai Uniótól. A környezetvédelem mellett elkötelezett osztály kiemelkedő teljesítményt nyújtott az ökológia és a béke témájára meghirdetett projektumban, és teljesítményét ezüst éremmel díjazták. Az elismerő oklevelet Martin Schulz, az Európai Parlament elnöke írta alá.

Az öröm a felvételtől is „leolvasható”. Szerkesztőségünk is gratulál a legkitartóbb csapatnak!

Saláta Ugrai Krisztina, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

A fájós fogú oroszlán

Muzslyán tartották a XV. Vajdasági Suliszínház Fesztivál bánati elődöntőjét

Nemcsak Óbecsén, hanem Muzslyán is a színházé volt a főszerep májusban. Itt léptek fel a tizenötödik Vajdasági Suliszínház Fesztivál bánági elődöntőjének résztvevői. Több mint száz kisszínész mérte össze tehetségét, ügyességét Nezsényből (Neuzina), Módosról (Jaša Tomić), Beodráról (Novo Miloševo), Homokrévről (Mokrin), Bókáról, Nagybecskerekéről, Magyarittabéről, Ürményházáról, Tamásfalváról (Hetin). Az egyetlen nem bánági, hanem szerémségi csoport Maradékról érkezett.

A Jódal Rózsa, Takarics Róbert és Nagy Margit összetételű bírálóbizottság két első díjat is kiosztott, amelyek nyertesei a május 14-ei, csókai döntőn, a gálaműsoron léptek fel. Az egyik a Nagybecskereki Oktatási Központ Csipet-csapat csoportja a Karinthy Frigyes novellái alapján készült Tanár úr, kérem, avagy reggel hétkor című előadása Lukács Gabriella rendezésében, a másik a magyarittabéi anyanyelvápolók nagycsoportja, a Petes Erzsébet rendezte Lázár Ervin A fájós fogú oroszlán című előadása. A magyarittabéi kiscsoportját (Móra Ferenc Hatrongyosi csapatok) a kórus remek szerepléséért jutalmazták. A bírálóbizottságnak sok meglepetésben volt része. Például meglepetést szerzett a módosi kisszínészek csoportja, akik környezetben sem iskolai magyar tagozat, sem művelődési egyesület nincs, mégis ők érdemelték ki a szép magyar beszédért járó díjat. A kis csapat részét képezték a káptalanfalvi gyerekek is. A beodrakaiaknak és a bókaiaknak a részvételért járt köszönet, de sorolhatnánk még a pozitív példákat. Még csak annyit, hogy négy kisszínész is kapott díjat a kiváló alakításért: a nagybecskereki negyedik Saranyai Valentin és a nyolcadikos Lukács Anna, a magyarittabéi B. Varga Martina és az ürményházi hetedik Mór Dávid.

Nagy Margit

Van humorérzéked?

A humor sok más dologgal együtt fontos része a mindennapi életnek. Humorérzék híján nem vagy képes különbséget tenni a vicc és a rossz tréfa között. Jó, ha tudod, hol vannak a humor határai, mert ezzel elkerülhető sok sértődés és megbántás.

1. Gyakran kigúnyolnak az osztályban?

- a) Nem fordul elő ilyesmi. (2 pont)
- b) Előfordul néha. (1 pont)
- c) Ha ez megtörténne, csúnyán visszavágnék. (0 pont)

2. Szoktál viccet mesélni társaidnak?

- a) Sokszor, mert szeretem a jó vicceket. (2 pont)
- b) Soha. (0 pont)
- c) Néha, de rögtön elfelejtem a vicceket. (1 pont)

3. Jó mókának tartod, ha valakit viccből megijesztenek?

- a) Egyáltalán nem, és elítélem. (2 pont)
- b) Jót kacagok rajta magam is. (1 pont)
- c) Attól függ, kiről van szó. (0 pont)

4. Mit teszel, ha kiderül, hogy te lettél egy tréfa célpontja?

- a) Alaposan visszavágok. (0 pont)
- b) Magam is jót nevetek. (2 pont)
- c) A hangulatomtól függ. (1 pont)

5. Ha választanod kellene egy krimi és egy komédia közül, melyiket választanád?

- a) Természetesen a komédiát. (2 pont)
- b) Természetesen a krimi. (1 pont)
- c) Egyiket sem, én egész más műfajt kedvelek. (0 pont)

Értékelés

0 és 3 pont között:

Nem a humor az, amire te a legfogékonyabb vagy. Nincs igazán érzéked hozzá. Ez azért gond, mert humorérzék híján túl gyakran sértődsz meg ártatlan tréfálkozásokon. Nem szereted a vicceket, mert komolytalan dolognak tartod őket. Pedig humor nélkül sötétnek, szürkék a hétköznapiak.

4 és 6 pont között:

Átlagos a humorérzéked, a hangulatod nagyban befolyásolja a viccre, élcelődésre való érzékenységed. Van, amikor egy ártatlan tréfán ok nélkül megsértődsz, de az is előfordul, hogy mással szemben a durva tréfát is jó viccnek tartod.

7 és 10 pont között:

A kérdésekre adott válaszaid alapján úgy tűnik, kiváló a humorérzéked. Érted és szereted is a jó vicceket. Nem sértődsz meg, ha megréfkálnak, nemcsak elviselled, hanem jót nevetesz rajta. Alapvetően vidám természetű vagy, de azt is tudod, hogy melyik pillanat igen és melyik nem alkalmas a viccelődésre.

Horoszkóp

Kos

Valaki folyamatosan sürget valamivel, pedig tudod, hogy éppen az ő hibája, hogy nem indultak el idejében a dolgok. Te is türelmes voltál vele, most már ő is tud várni egy keveset.

Bika

Tudod, hogy mindent egy lapra tettél fel, és félsz, hogy végül nem úgy fordul a kocka, ahogyan szeretnéd. Most szerencséd lesz, de a nagy izgalom megtanít arra, hogy máskor ne kockáztass ilyen sokat.

Ikrek

Próbálsz mindenkinek megfelelni, de közben megfeledkezhetsz arról, hogy saját magadért is felelősséggel tartozol. Ne hagyd, hogy minden más előtérbe kerüljön!

Rák

Valami nagyon szerencsésen alakult eddig, és szinte tudtad is, hogy nem tarthat már sokáig. Ne sajnáld, ha változnak a dolgok, és bízz abban, hogy ezután is találsz megoldást!

Oroszlán

Ami másnak szerencsétlenség, az neked egy kivételes alkalom lehet. Szép dolog, ha együttérzel, és próbálj is segíteni másoknak, de ne szalaszd el a lehetőséget, mert azzal senki nem jár jól!

Szűz

Jó híreket kaphatsz, és először nem is mered elhinni, hogy valóban ilyen szerencsésen alakulnak a dolgok. Néhány buktató ugyan még előtted áll, de úgy tűnik, most tényleg neked kedvez a szerencse.

Mérleg

Súlyos terheket cipelsz magaddal egy ideje. A legkönnyebben úgy szabadulhatsz meg tőlük, ha szembenézel ezekkel a feladatokkal, és nem hagyod, hogy a félelem irányítsa a döntéseidet.

Skorpió

Ha valaki jó volt hozzád, akkor ne felejtse el meghálálni ezt neki! Sokszor egyetlen szó, egyetlen apró gesztus segíthet, hogy valakinek jobb napja legyen. Te is legyél most a segítségére!

Nyilas

Sok kreatív energiára lesz most szükséged ahhoz, hogy megoldást találj a problémáidra, és úgy érezheted, kissé kimerültél már. Pedig most kell megtolni a szekeret, és az utolsó lendület célba röptethet.

Bak

Ne várj valakire, aki láthatóan nem fog feltűnni, és akinek nem olyan fontos a közös célok, hogy tegyen is a megvalósulásáért. Ha kell, lépj egyedül az utadra, és ne ijedj meg, bármit is tartogat!

Vízöntő

Sok apró feladatot hagyta el a fejedre nőni, és most úgy tűnik, szinte nem is találsz kiutat. Pedig csak az első lépés lesz nehéz, ha egyszer nekifogtál a megvalósításnak, már jön is a megoldás.

Halak

Válaszokat vársz, magyarázatot, amiről most úgy gondolsz, hogy csak valaki más adhatja meg neked. Pedig te magad is tudod, mi a megoldás, csak talán eddig még nem mertél szembenézni vele.

BIZALMAS SOROK

„Kedves Bizalmas sorok!

Én egy tizenkét éves lány vagyok, és nem tudok dönteni. Van egy szimpátiám, akivel minden este SMS-ezek, és van még két fiú is, akik örülten tetszenek. Bármelyiküket meglátom, a szívem zakatolni kezd, és majdnem kibújok a bőrömből. A barátnőm azt állítja, hogy ez azért van, mert mind-egyikbe szerelmes vagyok. Hogy lehet az, hogy egyszerre több valakibe legyek szerelmes? Nem értem. Kérlek, segíts rajtam!

Tavaszi szél”

Válasz:

Kedves Tavaszi szél!

Igaz, fújnak a tavaszi szelek, ami szokatlan fordulatokat hoz az életünkbe. A serdülőkor előnye, hogy ebben a korban semmi sem különös, és majdnem minden elfogadható, hisz ti, fiatalok ebben a korban igen bonyolult érési és tanulási folyamaton mentek keresztül. Fogadd el, hogy mind a három fiú szimpatikus számodra. Ez így van. Sőt, az is meg fog történni idősebb korodban is, hogy egyszerre több embert is vonzónak találsz majd. Az Élet meg úgy hozza, hogy kialakulnak a dolgok, és eldől elég gyorsan, melyik szimpátiából lesz több, és melyik marad a vonzalom, a szimpatizálás szintjén. A barátkozás, egymás megismerése mind jobban kialakítja bennünk, hogy ki az, akivel jól érezzük magunkat, akivel jókat beszélgetünk, aki elfogad bennünket olyanakként, amilyenek vagyunk, megdobogtatja a szívünket. Kiderül, hogy ki az, akivel megosztanánk mindent, akinek a közelségére vágyunk, mit kívánunk és milyennek képzeljük el azt a férfit, akivel az egész életünkben együtt lennénk, és még sorolhatnánk. Utána pedig a járás az, ami tovább mélyíti a dolgokat. Szerintem egyáltalán nem kell fárasztanod magadat azzal, hogy dönts közötök, azért is, mert eddig még nem követelte ezt tőled senki sem. Az, hogy SMS-eztek még nem jelenti, hogy jártok is. Ha majd négy szemközt beszélgetésekre is sor kerül, amikor megismertétek egymást, megtudjátok, mit szeret és nem szeret a másik, ha szemtől szembe is lesz miről beszélgetnetek, amikor konkrét ajánlatot is kapsz, akkor kell majd döntened. Időközben pedig meglátod, hogy a fiúk közül melyik az, aki ugyanúgy érdeklődik irántad, mint ahogyan ők a te fantáziádat megmozgatták. Arra vigyázz, ne hogy arra döbbenj rá, hogy egyoldali a vonzalom. Mindenesetre ne siesd el a dolgokat! Mindennek megvan a maga ideje. Addig is BARÁTKOZZ! Lehet, hogy a nyáron már egy ötödik fiú miatt nem tudsz majd aludni.

„Kedves Bizalmas!

Én egy tizenkét éves szerelmes lány vagyok. Egy hetedikes fiúba zúgtam bele. SMS-eztem is már vele. Megírta, hogy szeret, de csak miután én már megírtam neki, hogy szeretem. Sok szebbnél szebb üzenetet küldött, aminek nagyon örültem. Ez így ment néhány napig. Nagyon boldog voltam. Néhány napja viszont hallgat, és nem kapok választ tőle a kérdéseimre. Közben megtetszett még egy fiú. Ő is különösen megfogott. Szünetekben néha beszélgetünk is, mert az osztálytársaimmal szokott focizni. Mit tegyek a sráccal? Kérlek, segíts!

Nagyszünet”

Válasz:

Kedves Nagyszünet!

Mit tegyél a sráccal? Semmit se! Örülj neki, hogy vannak, és hogy jó viszonyban lehetsz velük. Flörtölhetsz is velük, ha alkalmad van rá. Jó dolog, hogy érdeklődnek irántad, és hogy téged is érdekelnek a fiúk. A serdülőkor egyfajta tanulási időszak. Olyan jártasságokat, készségeket sajátítunk el, amelyek utána segítenek a felnőtt életben, az emberekkel való kapcsolatteremtésben, a kapcsolatfenntartásban, hogy megvalósítsuk érzelmi, társas és más biológiai szükségleteinket is. A serdülőkor ideje alatt sokféle viselkedési formát próbálnak ki a fiatalok. Gyakorolják, hogyan kell hódítani, tanulják az ismerkedés, a flörtölés művészetét stb. Megtörténik az is, hogy tiszta szórakozásból, fogadásból is találkára hívják egymást. Nagyon sok serdülő nem tudja

még, hogy mit is akar (Sajnos, ez néha a felnőttekkel is megesik), gyorsan változnak a vélemények. Pl. az egyik pillanatban nagyon is tetszik, hogy valaki szerelmet vall, jólesik, mert ez megnöveli az önbecsülést, de a következő pillanatban terhessé is válhat, ha nem felel meg az illető elvárásainak az adott viszony. Arról ne is szóljak, hogy a szimpátiák, szerelmek a serdülőkorban nagyon gyorsan változnak. Teljesen helyénvaló, ha megtetszik egy fiú. Van egy fiú, akivel messzebbre jutottál, mint a másikkal: élőben beszélgettek! Ez sokkal többet ér, mint néhány személytelen, rideg SMS, ami mögött elrejtették a valódi érzelmeink és gondolataink. Én a te helyedben türelmes lennék, ápolnám a másik fiúval az ismeretséget, barátkoznék vele, igyekeznék minél jobban megismerni, hogy biztos legyek abban, igazából vonzódik hozzám, és ő is többet akar tőlem. De nem zárnam ki, azt sem, hogy nemsokára egy harmadik fiú is megtetszhet, aki még jobban elbűvöl.

„Kedves Bizi!

Kérlek, adj nekem is tanácsot! Hatodik osztályos vagyok. Van egy fiú, akibe szerelmes vagyok, de őt jó lenne elfelejteni. A fiú egyidős velem. Azért lenne jó elfelejteni, mert ő nem szeret engem, elutasított. Csak a barátom akar lenni. Nagyon szégyellem magam, amikor találkozok vele. Rossz, mert párhuzamos osztályba járunk. Igaz, tetszik még egy fiú. Edzésekre járunk együtt. Idősebb nálam. Sok mindent megtudtam róla, de azt nem, hogy van-e barátnője. A gondom az, hogy a barátnőimnek is tetszik ez a fiú. A szüleimmel is gondom van, ugyanis folyton elégedetlenek velem, kiabálnak, mindent megtiltanak. Csak azt mondogatják, hogy változzak meg. Nincs kedvem a tanuláshoz sem, pedig itt az év vége, és nagyon jó lenne javítani az osztályzatokat. Mit csináljak? Legszívesebben már ki sem jönnék az ágyamból. Kérlek szépen, segíts!

Lola”

Válasz:

Kedves Lola!

Nyisd ki a szemeidet, és ugorj ki az ágyadból, mosd meg, és a tükörből visszanező lánynak küldj egy gyönyörű szép mosolyt! Semmi sincs veszve, mert a serdülőkor mindenki számára ilyen, néha egy kissé össze-zavarja az embert. Megváltoztál, már nem vagy a szüleid kicsi lánya sem, de még eléggé távol van tőled a felnőtté válás. Mindenki változik ebben a korban. Lustábbak, álmodozóak vagytok, lázongtok, lázadtok, ellenkeztek, hangoskodtok, hol sírtok, hol nevettek, és még hosszan sorolhatnám a serdülőkori magatartás jellemzőit. Ha a fiú nem akar veled járni, ne búsulj sokáig! A szerelmek serdülőkorban, jönnek-mennek. Hamarosan egy újabb fiúba habarodsz bele. Ha nem viselkedsz nagyon sértődötten és bosszúállóan a fiúval, meglehet, hogy jó barátokra találsz benne. Mert egy jó barát sokszor többet ér, mint egy szalmaláng életű szerelem. Legyél türelmes önmagaddal, nem kell minden áron járnivalakivel! Időközben pedig változtass azokon a dolgokon, amik nem tesznek jól!

Hogy a lustaságon túldold magadat, rendszeresen mozogj, tornázz, mert a rendszeres testmozgás nagyon jó hatású hormonokat termel a szervezetünk számára, amitől sokkal, de sokkal jobban érezzük magunkat a bőrünkben, kiegyensúlyozottak leszünk, és jobban meg tudunk birkózni az Élet hozta nehézségekkel. Igyekezz, hogy előbb az iskolai dolgokat intézd el, és csak utána engedd meg magadnak a lazítást és az álmodozást! Amikor magunk alatt vagyunk, sokat segítenek a munkaszokások az életünkben. Kérj segítséget a tanuláshoz, ha kell, járj különórákra, attól függetlenül, hogy nagyon kevés idő maradt már a javításra.

Attól függetlenül, hogy nehéz lesz, próbálj meg beszélgetni a szüleiddel arról, ami történik veled. Közben kérdezzesd őket is, mire emlékeznek milyenek voltak, amikor ilyen idősök voltak, mint most te. Milyenek voltak velük az ő szülei; mit engedtek nekik, és mit tiltottak; ők, hogyan küzdöttek akkor a problémáikkal stb. Az ilyen beszélgetések segítenek abban a szüleidnek is, hogy együtt érezzenek veled, hogy megszokják és elfogadják, hogy már nem az ő szófogadó kicsi lányuk vagy, akinek kezd kialakulni az új arca, új lény. Segíts nekik, hogy alkalmazzkodni tudjanak, hogy ők is változni tudjanak veled együtt.

Hasznos tudnivalók a tüsszentésről

Vajmi keveset tudunk erről a kellemetlen, ám annál nagyobb megkönnyebbülést okozó reflexről. Íme néhány dolog, amit valószínűleg nem tudtál a tüsszentésről:

- A tüsszentés 160 km/h sebességgel is haladhat.
- Az így kibocsátott bacsilok akár 10 méteres távolságra is eljuthatnak.

- A jelenség tulajdonképp az orrunk újraindítása – úgy, mint a számítógépeknél. Ha túlterhelődik, azért kell tüsszentenünk, hogy megfelelően elláthassa a feladatát és megszűrhesse a belélegzett káros részecskéket.

- Sokan tüsszentenek a napfénytől – ezt fotikus tüsszentő reflexnek hívják.

- Teljesen normális háromszor-ötször is tüsszenteni zsinórban: néha jobban meg kell dolgozni azért, hogy a káros, irritáló részecskék kikerüljenek az orrunkból.

- Reflexszerűen becsukódnak a szemeid közben. Mindig.

- A tévhitell ellentétben tüsszentés közben nem áll meg, legfeljebb lelassul a szívverésed.

- Visszafojtani viszont tényleg nem érdemes, mivel az a szem és az agy ereinek elpatтанásához, dobhártyarepedéshez, rekeszizom-problémákhoz vezethet.

- A viszkető, csiklandozó tüsszentés előtti készíttést azonban elcsitíthatod: fújj ki erősen az orrodon, vagy dörzsöld meg, illetve nyomd a nyelved a szápadlásodhoz.

Élményeket éri meg jobban venni, nem tárgyakat

Hiába tudjuk, hogy az anyagi dolgok nem okoznak akkora örömet, mint az élmények, mégis nagy lelkesedéssel vásárlunk. Miért?

A San Francisco-i Állami Egyetem friss kutatása megmagyarázza, miért veszünk szívesebben különféle holmikat, ahelyett, hogy élményekre – utazásra, jógára, mozira – költenénk.

„Az emberek pontosan tudják, hogy ha élményre költenek, a végén elégedettebbek lesznek. Ugyanakkor mégis tárgyakat vásárolnak szívesebben, mert azoknak a fizikai jelenléte állandóan emlékezteti őket a jó biznisszre, míg az élmények csupán emlékek formájában léteznek” – vélekedik Ryan Howell, az egyetem pszichológia professzora, aki a pénzköltés és a boldogság összefüggéseiről szóló tanulmány egyik szerzője.

Ugyanakkor abszolút téved, aki így gondolkodik, ugyanis a friss tanulmány bizonyította: anyagilag is az élményekből profitálunk inkább, mint a tárgyakból. Ennek oka az, hogy a boldog, kiegyensúlyozott ember produktívabb, aktívabb és kreatívabb, ráadásul a lehetőségek is könnyebben megtalálják.

Tanulság? Ha választhatsz, hogy egy új felsőt vegyél vagy jegyet a kedvenc előadód koncertjére, már nem kérdés, hogy hosszú távon melyik a jobb befektetés.

Álmatlanság? – Felejtsd el!

Ezzel a módszerrel egy perc alatt elalszol. A szakértők legalábbis ezt állítják.

Biztosan veled is előfordult már, hogy hiába voltál fáradt, egyszerűen képtelen voltál elaludni. Nos, ha hihetünk dr. Andrew Willnek, akkor az éjszakai forgolódásnak vége. A Harvardon végzett alvásszakértő ugyanis kifejlesztett egy módszert, amely állítólag garantálja, hogy egy perc alatt sikerül álomba szenderülni.

A módszer lényege egyszerű: a 4-7-8 névre keresztelt légzés-technikát kell alkalmazni, ami képes arra, hogy nyugalmi állapotba hozza a tested, ezzel elősegítve az alvás elérését. Amit tenned kell:

- 4 másodpercen keresztül végy egy nagy levegőt a szádon keresztül!

- 7 másodpercig tartsd bent!

- 8 másodperc alatt lassan fújd ki az orrodon!

Ezt háromszor ismételd meg!

Dr. Will garantálja a módszer sikerességét.

Így lesz tökéletes a körömlakkod

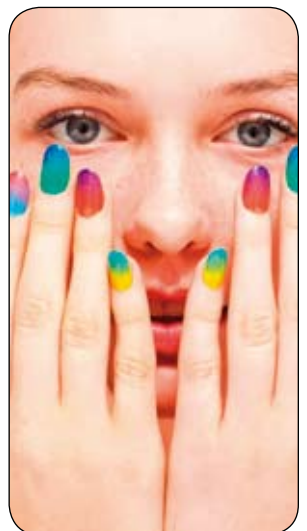
Ha magadnak csinálod meg a körömd, könnyen hiba csúszhat a számításba. Elárulunk pár tippet ahhoz, hogyan lehet a lehető legtökéletesebb a körömlakkod.

1. Ha azt az eredményt szeretnéd elérni, amit a szalonban, akkor le kell tisztítanod, meg kell csiszolgatnod, illetve formásra vágnod a körmeidet. A körömágyak megfelelő állapotára mindig ügyelj!

2. Ne ázz sokat, ha lakk van a körmödön! A víz kitágítja a körmöt, ezért amikor az visszazsugorodik az eredeti méretre, a lakk könnyebben lejön róla.

3. Okosan lakkozz! Ha mindkét hüvelykujjadat a végére hagyod, akkor biztonságosabban festheted ki a körmeidet mindkét kezeden. Ezeket az ujjakat belemárhathatod a lemosóba, és maszatolás nélkül javíthatod a dolgon, miközben csinálod.

4. Ha a köröm végét is befested, a szakértők szerint tovább marad tartós a lakkozás.

5. Figyelj oda a körömágyak egészségére: használj ápoló krémeket, speciális olajat hogy formában tarthasd őket! Ha a körömágyad mentén fut a lakk, akkor a manikűröd tökéletesen néz majd ki.

6. Jobb állapotban maradj lakkod, ha két-három nap múltán felviszel egy fedőréteget.

A hűség sokszínű városa

A hűség zászlaja a hűség városában

Tudjátok-e, melyik magyar várost hívják a hűség városának? És hogyan lehet egy város hű? Kihez lehet hű? Nos, Sopronról van szó, arról a ritka városról, amely csaknem száz évvel ezelőtt választhatott, melyik országhoz akar tartozni: Ausztriához vagy Magyarországhoz. Magyarország mellett döntött, és innen ered a hűsége.

Ebből már arra is lehet következtetni, hogy a város Ausztria határához közel fekszik. Odaérkezvén tudatosult bennem igazán, mennyire keveset tudok erről a szép városkáról. A város egyik jelképe a Tűztorony – szinte minden képeslapon szerepel –, tehát ezt én is megjegyeztem, ezenkívül a *Soproni sör* is ismerősen hangzik, mert agyonreklámozzák, de sokat hallani a mi EXIT fesztiválunkhoz hasonlítható VOLT könnyűzenei rendezvényről.

A városról legkorábbi ismereteim alapján néhai nagyapámtól hallottam, ő mesélt lel-

A barokk művészet egyik kiválósága a soproni Szentháromság-szobor, mögötte a belül igen pazar Kecske templom

kesen a soproniakról, akik fél évvel a trianoni békediktátum aláírása után, 1921 decemberében népszavazáson döntöttek úgy, hogy Magyarországhoz kívánnak továbbra is tartozni. A hűséges jelző azóta is megilleti őket.

Lehet, hogy nem hallottatok arról sem, hogy nemcsak Sopronban, hanem a környéken, további nyolc községben volt egyidejűleg népszavazás. A döntés napja, december 14-e Sopron ünnepe. A ma mintegy hatvanezer főt számláló városban a hivatalok kényelvűek maradtak a népszavazást követően egészen 1946-ig, amikor a nemzeti hovatartozásukat vállaló németeknek el kellett hagyniuk a várost. Hivatalos adatok szerint 2005-en távoztak ekkor a városból, ők nemzetiségükhöz maradtak hűek.

A sorsdöntő vagy vészterhes időket félretéve Sopron igazán gyönyörű város. Közel sem annyira „nyugatias”, mint vártam, inkább „nyugat-magyarországi”, akár Kőszeg vagy Győr. Óvárosát többnyire jól megőrzött, szép homlokzatú, ódon, egy-két emeletes, sok esetben erkélyes lakóházak jellemzik, a köztereken szobrok, kandeláberek, az út mentén fasor, meglepően sok leander, kókeretes szárazkapubejáratok, sötétzöldre festett, fakeretes üzletkirakatok, műemlék-rengeteg, múzeumok... és udvarias emberek. Rendkívül szép a Mária-oszlop – melyből Nyugat-Magyarországon meglepően sok van –, és a szemben vele álló 4,5 méteres Hűség kútja, melyet a magyar állam ajándékozott a városnak 2003-ban. A mészkőből faragott kút bronzfigurái a város jelentős eseményeit idézik: egyikük **István**

bíró 1277-ből (a város első név szerint ismert bírója), a másik **Soproni Thurner Mihály** 1921-ből, a referendum évéből, és egy nőalak, aki az **1989-es határátnyitást** szimbolizálja, amikor Magyarország több évtizedes szovjet elnyomás alól szabadult fel.

A terekbe torkoló, kanyargós soproni utcák kövén sétálva jut el az idelátogató a Széchenyi térre, melynek egyik végén a csodaszép *Művelődés Ház* áll, előtte **Széchenyi** szobrával (errefelé gyakori látvány), a másik végén pedig az az épület, amelyben az I. kerület lakossága szavazott 1921-ben, előtte a Hűségzászló, melyet *A felkelő harcok és a népszavazás* emlékére – felirattal láttak el.

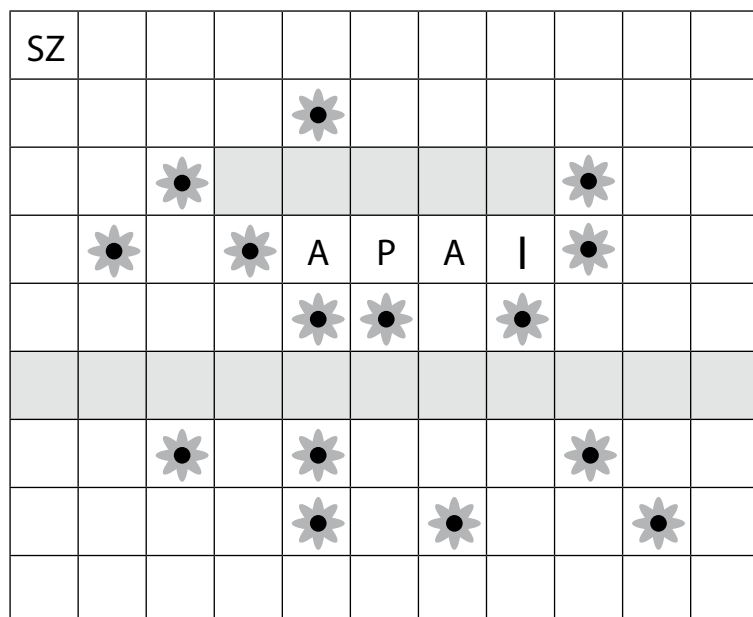
A lélegzetünk a Fő téren áll el igazán, az egykori Ferences-, ma pazar Bencés-templom (népiesen Kecske templom), és a Városháza előtt, ahol a teret valósággal uralja a hatalmas és pazar Szentháromság-szobor. Ehhez fogható Szentháromság-szobrot még nem láttam, pedig Vajdaságban is szép számban találhatóak fogadalmi műalkotások. Az 1695 és 1701 közötti nagy pestisjárvány soproni túlélői a magyarországi barokk szobrászat egyik legértékesebb alkotását emeltették a város Fő terén.

Igazán jó, hogy a fényképezőgép nem maradt otthon. Így sikerült valamiképp „hazamenteni” ebből a gazdag városból, amely valósággal hemzseg a régi korok emlékeitől és mestermunkáitól. Persze mégsem csak a művészetkedvelőknek ajánlható, hiszen üdítő a környék is, változatos kínálat.

N-a

A mészkőből faragott Hűség kútjának bronzfigurái a város jelentős eseményeit idézik

Berakós rejtvény

– Mondd, te hol születél?

– Én? Hát a kórházban.

– ...

A folytatást a rejtvényben találod, ha berakod a szavakat, betűhalmazokat a rácsba.

Kétbetűsek: AU, ÁG, ÁT, LA, NA, RA, RA, RZ, SD, SY, TZ.

Hárombetűsek: ADA, ANE, ÁFÁ, HAT, VIM.

Négybetűsek: ANTI, APAI, ARAT, LENG, LÖTE, SZÉP, VARR.

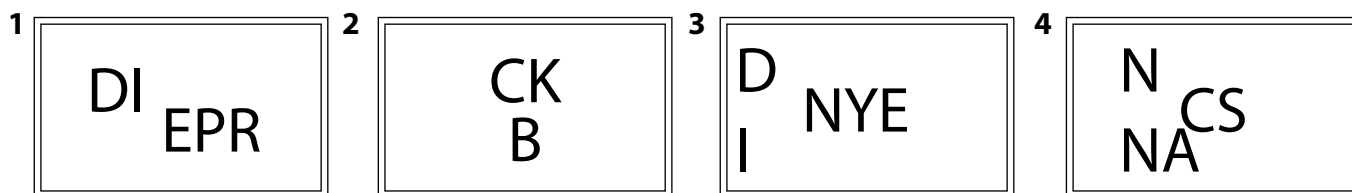
Ötbetűs: REGŐS.

Hétbetűsek: HÁRSFÁS, MARATON.

Kilencbetűsek: AKADÁLYOZ, SZALMABÁLA.

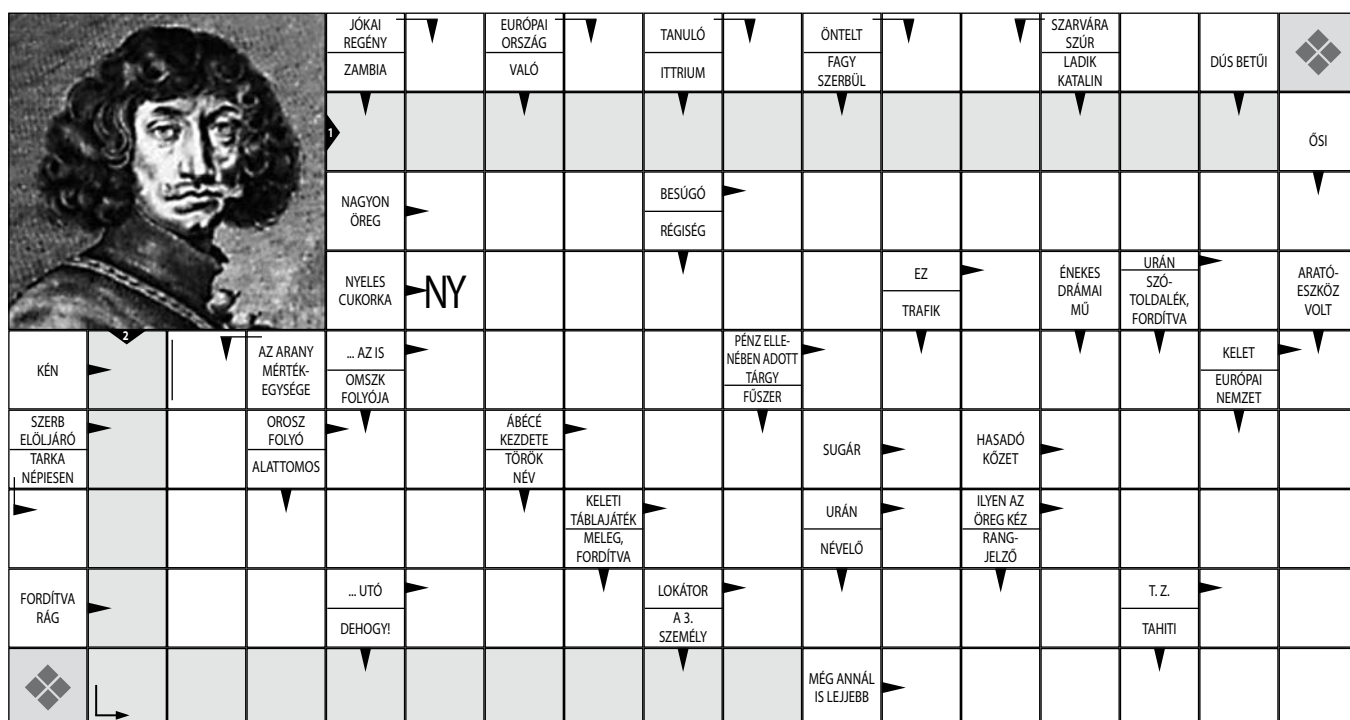
Tizenegy betűsek: ASZPARÁGUSZ, SZARVASMARHA.

Betűrejtvények

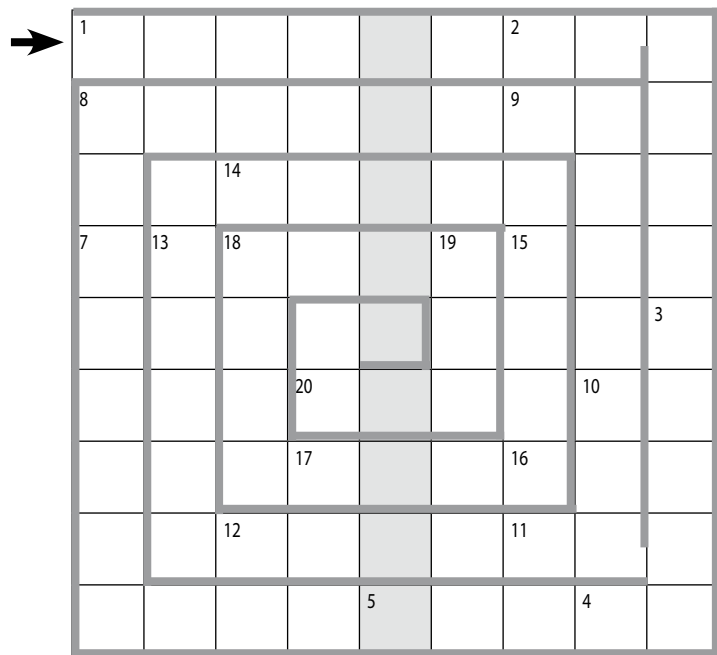
Skandináv rejtvény (19.)

Rejtvényünkben a magyar történelem jeles alakjának nevét rejtettük el.
Ezt kell megfejtenetek!

Az 18. szám skandináv rejtvényének megfejtése: TERMÉSZETVÉDELEM, BIODIVERZITÁS

Csigavonalban

Minden szó utolsó betűje egyben a következő szó első betűje.

Meghatározások: 1. Spanyolfal, 2. A nép körében született zene, 3. Női név, 4. Illatos virágú fa, 5. Bánati helység, 6. Bútor, 7. Női név, 8. Kontinens, 9. Ritka férfinév, 10. Női név, 11. Belgrád hegye, 12. Szándék, 13. Kis Tamás, 14. Háziállat, 15. Erre épül a ház, 16. Szerb pap, 17. Éjszakai pihenés, 18. Macskariogató szó, 19. Kiscica, 20. Több a kelletténél.

A kiemelt oszlopban a Jó Pajtás egyik rovatának címe alakul ki.

Szókihúzó

S	E	T	M	K	K	E	A
O	G	A	O	I	R	T	R
P	Y	L	A	V	R	A	K
A	E	Á	C	I	N	K	E
L	D	R	S	K	É	A	Ó
A	K	C	S	I	B	R	K
P	A	K	L	E	O	O	P
P	A	S	C	Z	LY	Á	R

ALAPOS CSAP KI EZ PERSELY
 BICSKA EGYED KIVI TAKARÓ
 BOLY ELKAP MIRKO TALÁR
 CINKE KARVALY PACSIRTA TRIÓ

Húzd ki a fenti szavakat balról jobbra, jobbról balra, fentről le, lentől föl és az átlók irányába oda-vissza! A kimaradt betűkből egy közlekedési eszköz nevét kapod.

TARKA OLDAL

Kicsi sarok

Egy kis matek

9		3		5		7	=	29
9		3		8		5	=	29
7		1		4		5	=	29
2		8		2		3	=	29

Rakj a számok közé különböző műveleti jeleket úgy, hogy a végösszeg mindig 29 legyen!

Mini berakós

1	2	3

ADÁ, ODA
 RAG, RÁG
 TAR, TOR

ADÓ, BOT
 EDE, SAV
 SEB, VET

ÉVI, LIA
 OVI, RIA
 TÉR, TOL

Helyezd el a rácsban a szavakat úgy, hogy vízszintesen és függőlegesen is értelmesek maradjanak!

Egyperces skandi

LÁBÁPOLÁS	VAS JELE	BÉRLŐ	KIFEJEZETLEN
VADÁLLAT	TILTÓSZÓ	VIZA BETŰI	
ELLENBEN		..., AMI	
2		ONE ...	
	HINT		
	ANCSA		
KATUS			EZ
HOMOK- DOMB			VAGY ANGOLUL
		INDÍTÉK	
		SEMMI	
TUDÓSÍTÁS			

Harc a széles kárászért

A halak világában járatosaknak aligha kell magyarázni, mit ábrázol a kép. Azoknak mondjuk, akik kevésbé ismerik a témát, hogy ikrafejést mutat be. Régi gyakorlatról van szó, mely azt szorgalmazza, hogy az anyahalaktól – a halaknál a hímekeket is anyáknak nevezik – el kell venni az ivartermékeket még mielőtt szétszórták volna. A természetben ugyanis szabályszerűen megtörténik, és rendszeresen ismétlődik, hogy rengeteg ikra semmisül meg. Nemcsak az ikrafaló szervezetek pusztítják el az ikraszemeteket, hanem számos más folyamatnak is áldozatul esnek.

Kevésbé tudott, még öreg horgászoktól sem – különösen tőlük nem – fogjátok hallani, hogy az ikra legádázabb ellensége a vízípenész. Vagy ha úgy tetszik: a vízípenészek. Mert akárcsak a hal sem csupán egy, vízípenész(ek)ből is van sok. A kisebb méretű tavakból és patakokból 19–37, a folyókból valamivel kevesebb (17–32), a nagyobb méretű tavakból (17–18), pedig a legkevesebb penészfajt mutatták ki. De valamennyi az ikra ellensége, és szinte mindenütt előfordulhatnak. Mivel sok fajuk ismert, mindig akad olyan, amely belekontárkodhat.

Természetes körülmények között is elképzelhető, hogy kezdetben minden szépen alakul. Az nőtények elszórják az ikrát, a tejesek megtermékenyítik, az ikra pedig fejlődésnek indul. Később megörlődhet, hogy a vízállás kedvezőtlen alakulása miatt szárazon marad és megsemmisül, ezért a halmak nem lesz utánpótlása. Az is előfordulhat, hogy ikrafalók lepik el az ivóterületet (sok olyan faj van, amely erre pályázik), és ismét nem lesz utánpótlás. De megtörténhet, hogy sem a vízállás nem hagyja cserben az ikrát, sem ikrafalók nem pusztítják el, és mégsem lesz ivadék.

Ehhez elegendő, hogy a lerakott ikrátömegben legyenek – rendszerint vannak is – megtermékenyületlen szemek. Ezeken bontakozik ki a vízípenész, majd a megtermékenyültekre is áttérjed, átszövi, és megsemmisíti őket. Utánpótlásból tehát nulla! Még akkor is, ha a horgászok szemével nézve semmi sem alakult balul. A vízípenészek ugyanis nem tartoznak azon életformák közé, amelyre a horgász odafigyel. De van, aki nézi.

A halszakértők erre a jelenségre azóta odafigyelnek, amióta foglalkoznak a halak mesterséges szaporításával. Itt azonban álljunk meg mondatnyi időre, és tisztázzunk egy fogalmat. A halak ilyen jellegű szaporítása csupán viseli a „mesterséges” jelzőt, de nincs benne semmi mesterséges; természetes folyamatról van szó, amelyet ellenőrzött körülmények között folytatnak le. Mivel a szakemberek ellenőrzés alatt tartják a folyamatot, kiküszöbölik a vízszintin-

gadozásokat, az ikrafalókat, a hőmérséklet-ingadozások kedvezőtlen hatását... no meg a vízípenészeket is. Ennek különösen akkor van óriási jelentősége, amikor olyan halfajok szaporításával foglalkoznak, amelyekből nagyon kevés van, a kihálás peremére sodródtak, és amelyek ritkaságukból kifolyólag a természetben már képtelenek önfenntartó állományokat kialakítani. Ezeknek a halritkaságoknak az esetében minden veszteség óriásinak számít. Minden ivásra készített egyed viszont hatalmas nyereség a faj fenntartása érdekében folytatott küzdelemben, és minden ikraszem számít.

A széles kárász egyike azon halaknak, melyek fennmaradása kizárólag a szakemberek beavatkozásán múlik. Nagypapák olykor még fogták, apáik ritkábban, nektek már nem jutott belőle. A dédapák, ha vannak, még tudnának széleskárász-bőségről beszélni. Most azonban nem a mesékről, hanem a tenni akarásról és a tettekről van szó.

Történt, hogy néhány fiatal – nálatok idősebb, szüleiteknél fiatalabb, tehát nemzedékek között félúton járó – szakember belevágott ennek a halmak megmentésébe az utókor számára. Helyszűke miatt aligha bőszíthatunk részletekre – Sokoray-Varga Solt diplomadolgozata meghaladja lapunk teljes terjedelmét, Demény Ferenc doktorija pedig többszöröse ennek – ezért csupán a lényegre szorítkozunk. Mindkét dolgozat ugyanis hónapok/évek kemény munkájának leírását tartalmazza. Demény részleteiben kidolgozta nemcsak a széles kárász szaporítását, hanem az ivadékának felnevelését is. Sokoray-Varga pedig a már említett penészedési

Egy gramm ikra körülbelül 1100 ikraszemet tartalmaz

folyamatok megszüntetésének terén alkotott maradandót. Ennek lényege, hogy a jelenség kiküszöbölése érdekében a tudomány korában – enyhén szólva – vitatható és agresszív kémiai eljárásokat alkalmazott. Ezek során kezdetben olyan vegyszereket vetettek be, amelyeket a józan emberi megfontolás a későbbiek során – káros voltukra való tekintettel – megtiltott. Sokoray-Varga viszont a régmúltba nyúlt, és gyógynövények olyan keverékét alkalmazta, amely ártalommentesen iktatja ki a penészedést.

Tudjuk, túlságosan megkurtítottuk a történetet. De van még. A két fiatal magyarországi szakember tudását tájainkon is kamatoztatta. Közreműködésükkel történt a dunai galóca ellenőrzött (nem mesterséges!) körülmények közötti szaporítása is. Eddig háromszor. Ugyanakkor az Újvidéki Egyetemen Sipos Sándor és Aleksandar Bajić irányításával éppen ezekben a napokban történik a széles kárász szaporítása. Ezt először Demény Ferenc közreműködésével hajtották végre, felhasználva Sokoray-Varga kutatásainak eredményeit.

Ismételjük el a lényegét: ezek a szakemberek korban közelebb állnak hozzátok, mint szüleitekhez.

Buzás Mihály

Dr. Demény Ferenc és Sokoray-Varga Solt

A legtöbb ember a lisztet a kamrában tartja, tésztát és kenyeret készítenek belőle, valamint mártásokat és szószokat sűrítnek vele. Használható azonban számos más háztartási célra is.

Liszttel a kreatív művekért

– Nem kell rögtön a boltba rohannod, hogy beszerezz néhány adag gyurmát. Csak keverj össze egy pohár meleg vizet, egy pohár lisztet és egy fél pohár sötét egy evőkanál növényi olajjal, hogy elkészítsd a saját sóliszt gyurmádat.

– Készíts egy különlegesebb állagú gyurmát: keverj össze egy pohár babaolajat 8 pohár liszttel. Meglátod, egy teljesen új élményt nyújt majd a kreatív kezednek.

– Készítsd el a saját agyagodat másfél pohár lisztből, fél pohár vízből, 1/8 pohár sóból és egy evőkanál növényi olajból. Gyúrd a tésztát, és formázd olyanra amilyenre sze-

retnéd. Változtasd át maradandó művészeti alkotássá, azzal, hogy kisütöd (körülbelül 1 órán keresztül 200 fokon). Megkeményedik és megőrizheted vagy akár el is ajándékozhatod.

Liszt a háztartásban

– Problémáid vannak a műanyag üvegek kinyitásával? Ha sikerült kinyitnod, érintsd az üveg szélét lisztbe. A kupak ezután nem fog odaragadni még egyszer, miután visszacsavarod.

– Űzd el a hangyákat lisztcsíkkal. Szórj lisztet a földre a kertben vagy a bejáratnál, így megelőzheted azt, hogy bejussanak azokra a területekre, ahol nem szívesen látnod őket.

– A kártyapaklid ragad az olajos harapnivalóktól és a zsíros ujjaktól? Ha a kártyák összeragadnak, dobd őket egy tálba egy fél pohár liszttel, hogy felitasd a zsíros koszt. A következő kártyapartin már könnyebb lesz szétválasztani őket.

– Készítsd el a saját ragasztódat liszt, cukor, ecet és víz segítségével. Használható

például papírok ragasztására – nemcsak olcsó elkészíteni, de tökéletesen környezetbarát is.

Liszttel a szépségért

A liszttel kiváló szépségkezeléseket hajthatunk végre otthon, fillérekből.

– Pattanásokkal küzdesz? Keverj össze egyenlő mennyiségű lisztet és mézet. Tedd a masszát a pattanásokra, takard le egy szappanpapírral, s a duzzanat lejjebb is megy, mire másnap felébredsz.

– Ha nagyon sietsz valahová, a száraz sampon csodákra képes. A liszt remek szárazsamponná válik ilyenkor. Szórd rá a hajtövekre, majd söpörd le egy bolyhos szimkeccsel, hogy megszabadulj a felesleges olajtól.

– Kiváló méregtelenítő a bőrödnek a lisztből és vörösből készült maszk. Keverj pépesre egy pohár vörösből, majd adj hozzá pár evőkanál lisztet. Keverd masszává, majd hagyd rajta az arcodon 15 percig. Öblítsd le, majd finoman töröld meg az arcod.

Cukrászkodjunk!

Eperhab

Hozzávalók:

- 20 dkg eper
- 4 tojásfehérje
- 8 dkg cukor
- 4 ek. citromlé
- tejszínhab

Elkészítés:

Nyomkodd szét a megmosott epret. A tojásfehérjét verd fel, közben adagold hozzá a cukrot. Önts bele a citromlevet, keverd bele az epret, és hűtőben hagyd állni. Poharakba töltve tálald. Tejszínnel, citromfűvel vagy eperszemekkel díszítheted.

Készíts vázát!

Tavasszal virágba borul minden, és a színek kavalkádjából sokszor nem is találunk kiutat. Gyönyörű vágott virágokat lehet vásárolni, ami otthon egy dizájos vázában nagyon impozáns látványt nyújt. Tudjuk nagyon jól, hogy az ilyen divatos vázáért nagyon sok pénzt elkérnek az üzletekben, éppen emiatt mi saját magunk is készíthetünk. Nem igényel sok időt, csupán egy kis türelmet.

Amire szükséged lesz: befőttes üveg, tempera, ragasztó, dekormadzag, dekorvirágok, dekorációs szalma.

Legelső lépésként a befőttes üveget valamilyen alkoholtartalmú szerrel tisztítsuk meg. Ha megszáradt, győződjünk meg róla, hogy nem maradt ujjlenyomat vagy zsír. Ha ezzel megvagyunk, akkor kenjük le valamilyen tetszőleges színű temperával. Valószínűleg több réteg festék fog kelleni, hogy ne maradjon átlátszó az üveg. Ezután a fantázia határa a csillagos ég. Dekormadzaggal körbetekerheted, virágot ragaszthatsz rá, sőt különböző gyöngyökkel, kagylókkal is díszítheted.

Ha türelmesen dolgozol vele, a várt eredmény biztos nem marad el. Hajrá!

Matematikus

– Miről lehet felismerni az igazi matematikust?
– Nem halmozza az élvezeteket, hanem élvezi a halmazokat.

Pí

– Te, ez az Ottó nagyon szeretheti a matematikot...
– Miből gondolod?
– Képzeld, azt hallottam, hogy otthon a baromfiudvarban nem úgy hívja a csibéket, hogy pi-pi, hanem 3,14..., 3,14...

Végtelen

– Mi a végtelen? – kérdi a tanár az iskolában Pistikétől.
– A világegyetem és a tanév.

Nufi

– Na ez milyen állat? – áll meg az oroszlánketrec előtt az apa a kisfiával.
– Nufi! – vágja rá a gyerek.
Mennek tovább és odaérnek a zsiráfhoz:
– Na ez milyen állat?
– Nufi!
Amikor a vízilóhoz érnek, az apa már biztos benne, hogy fia tudja ennek az állatnak a nevét.
– Na milyen állat ez?
– Vízínufi!

Csodaszer

Pacsmag fejfájás elleni gyógyszert kér a patikában. A gyógyszerész ad neki egy sárga tablettát. Pacsmag gyanakodva nézi:
– Mire jó ez az orvosság?
– Ez, kérem, vadonatúj csodaszer, ami minden betegségnél használ.
– Akkor most nem veszem be – jelenti ki Pacsmag. – Megvárom, míg több betegségem is lesz egyszerre.

A nyuszika és a medve

Az erdőben a nyuszika bemegy a húsboltba:
– Medve, adj egy liter húst!
– Nyuszika! Ha valahová bemész, illik köszönni, és ráadásul az nem liter, hanem kiló hús! Menj ki, és próbáld meg még egyszer!
A nyuszika kimegy, majd visszajön.
– Hé, medve, egy liter húst!
A medve nem bírja célnával, és így szól:
– Na állj ide a pult mögé, majd én megmutatom!
Kimegy, kopog, bejön.
– Jó napot! Egy kiló húst kérek!
Mire a nyuszika elkezd röhögni:
– Medve, de buta vagy, nem hoztál üveget!

Pech

A sárkány egy páncélos lovaggal találkozik.
– Micsoda pechem van – sóhajt fel – megint konzerv.

Süni a sötétben

A sündisznóbébi eltéved a sötétben, és bekeveredik az üvegházba. Hosszas bolyongás után, amikor nekimegy egy kifejlett kaktusznak, boldogan tárja szét mancsocskáit:
– Mama!

Legyek

A légy sétál a fiával egy kopasz ember fején, és így szól:
– Látod fiam, amikor én még olyan kicsi voltam mint te, akkor itt még csak egy keskeny gyalogút volt.

Egy Jean-vicc

– Jean, hozzon egy harapófogót!
– Minek, uram?
– Valami szöveget ütött a fejemben, és ki akarom húzni.

Van orvosság

– Ma alig tudtam elmenekülni a cápától – panaszkolja egy tengeri hal a másíknak.
– Van ellene orvosság! – mondja a másik.
– Vegyél a szádba egy adag algát!
– És az használ?
– Attól függ, hogy milyen gyorsan menekülsz.

„Z”

A medve épp meg akarja verni a nyuszikát, amikor megjelenik egy fekete álruhás, fekete kalapos idegen álarcban és egy karddal. Elkergeti a medvét, de mielőtt távozik, egy z betűt belevés egy fatörzsbe a kardjával. Mire a nyuszika:
– Köszönöm Superman!

Uszoda

A skót gyerek odaszalad az anyjához:
– Anyu, az ajtóban áll egy bácsi!
– És mit akar?
– A most épülő uszodára gyűjt!
– Adj neki két vödör vizet!

A kiskakas gyémánt félkrajcárja

A kiskakas az egyik reggel felszáll a török császár kerítésére, és így szól:
– Kukurikú, török császár! Add vissza a gyémánt félkrajcáromat!
Mire a török császár:
– Tessék.

Villamoson

A villamoson egy idős néni megszólít egy gyereket:
– Nem akarod átadni a helyedet, kisfiam?
– Nem!
– Miért?
– Mert a múltkor is átadtam, és egy nálam sokkal fiatalabb gyereket ültettek a helyemre.

Vagány nyuszi

Megy a nyuszi az erdőben, nagy vagányan húzogatva a hózentrógerét. Találkozik a farkassal:

– Mi van veled nyuszi? – kérdezi a farkas.
– Kuss! Én most vagány vagyok! – förmed rá a nyuszi.

Később találkozik a medvével:

– Mi van veled, nyuszi? – kérdezi a medve.

– Kuss! Én most vagány vagyok! – válaszol a nyuszi.

Megy tovább, és beleesik a rókalyukba, ahol ott van két kiskőka. Mire a nyuszi:

– Anyátok itthon van?

– Nincs.

– Hát apátok?

– Ő sincs.

– Akkor miért nem vagytok ti is ilyen vagányak?

Motorozás

Az egérke és az elefánt egy motoron utaznak. Az elefánt vezet, majd így szól:

– Félsz, egérke?

– Nem félek én! – hangzik a válasz.

Az elefánt gázt ad, majd kis idő múlva megint megkérdezi:

– Félsz, egérke?

– Én? Ugyan!

Az elefánt tövig nyomja a gázt, míg nem elfogy a benzin. Leállnak az első kútnál, és feltankolnak. Visszafelé az egérke vezet, és ő is megkérdezi:

– Félsz, elefánt?

– Nem én! – válaszolja.

Az egérke padlóig nyomja a gázt, majd újra megkérdezi:

– Félsz, elefánt?

– Nem én! – hangzik a válasz.

Mire az egérke:

– Pedig félhetnél, mert nem érem el a féket.

Kitűnő gyógyszer

A skót bemegy a patikába:

– Gyógyszerész úr, tud valami hatásos szert adni fejfájás ellen?

– Igen, kérem. Kitűnő kombinált porunk van. A gyomorgörcsöt és a reumatikus fájdalmakat is enyhíti. Mire a skót:

– Köszönöm, akkor most nem kérem, megvárom, amíg a többi is fájni fog.

Nyalóka

A skót felesége így szól a férjéhez:

– A fiunk már két napja ugyanazt a nyalókát eszegeti.

– Nem baj – mondja a férj –, tanuljon csak meg spórolni az a gyerek.

– Rendben van, de legalább kibonthatnád neki.

Szép dolog

A rendőr csuromvizesen mászik ki a Dunából. Egy férfi odaszól neki:

– Uram, engedje meg, hogy gratuláljak önnek. Igazán szép dolog volt, hogy az öngyilkos után ugrott a Dunába.

– Igen – prüszköl a rendőr –, csak azt tudnám, hogy ki volt, aki meglökött hátulról.

Érettségi

Az érettségin megkérdezi a tanár az egyik maturánstól:

– Melyik nagy folyó folyik keresztül Németországban, és mi a neve?

A maturáns kihúzza magát:

– Németországon több nagy folyó folyik keresztül, és a nevem Kovács.

Őrjítő

– Mi őrjíti meg a faltörő kost?

– A fotocellás ajtó.

Ravasz

A vidéki megállóban a skót odalép a buszvezetőhöz:

– Mennyiért visz be Aberdeenbe?

– Egy fontért.

– És a csomagokat?

– A csomagokért nem kell fi zetni.

– Na, akkor vigye el a csomagokat! Én majd beszélök gyalog.

Büntetés

A chicagói bíróság ezer dollár bírságra ítél egy férfit, mert az fedezetlen csekket bocsátott ki.

– Megértette az ítéletet?

– Igen, bíró úr.

– Mikor fizeti ki a bírságot?

– Akár most, mindjárt. Fizethetek csekkel?

Felszólítás

Egy adófizető állampolgár levelet kap az adóhivataltól, amelyben ez áll: „Második felszólítás. Ha két napon belül nem rendezi adótartozását, végrehajtási eljárást kezdeményezünk.”

A férfi megdöbbenve olvassa a levelet, majd azonnal rohan a hivatalba befizetni a tartozást. Az ügyintézőnek sűrű bocsánatkérések közepette magyarázza, hogy sajnos nem vette észre az első felszólítást.

– Ja – mosolyog rá az ügyintéző –, az első felszólítást sose küldjük ki, mert a második sokkal hatékonyabb.

Szülőszoba előtt

Két férfi üldögél a szülőszoba előtt. Egyszer csak kijön a nővér, odalép az egyikhez, és így szól:

– Gratulálok, fi a született!

A másik férfi felpattan:

– Hé, álljon meg a menet! Én két órával előbb itt voltam.

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Nem vitás, egy kislány ábrázol mai fotónk, aki a televízió műsorában szerepel. Később híressé vált ez a gyermekkorában is interjú adó kisember. Ki lehet ő? Annyit elárulunk, hogy ma már világszerte ismerik a nevét, és nem egészen egy éve ő is apuka lett. A helyes megfejtők között – mint tudjátok – egy jutalomkönyvet sorsolunk ki! **Jelentkezéseket május 28-áig fogadjuk levélcímünkön: Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad vagy a jopajtas.szerk@magyarszo.com e-mail címen.** A beküldők figyelmét felhívjuk, nevük mellett tüntessék fel osztályuk, iskolájuk, lakhelyük nevét és címét. Köszönjük!

– ezekkel a szavakkal kísérték valamikor saját dobolásukat a kisdobosok, aki által a fontos hírek eljutottak a falu népéhez. Ma már egészen más módja van a hírek közvetítésének, a dobos is inkább más rendeltetéssel használják, noha a hagyományápolók körében gyakran találkozni szimpatikus kisdobosokkal. A helyes választ beküldők közül a szerencse ezúttal a szabadkai **Szakáll Edinára**, a J. J. Zmaj iskola ötödikes tanulója rá mosolygott, szorgalmáért könyvjutalomban részesítjük. Gratulálunk! A könyvajándékot június elején postázzuk. Játékunk pedig folytatódik.

Múlt heti, 18. számunkban feltett nyereménykérdésünkre sok helyes válasz érkezett. A helyes válasz: kisdobos, vagy kisdobos, a felvétel 1930-ban készült. A foglalkozás művelői még a múlt század harmincas, negyvenes éveiben is nagyon sok helyen kiálltak a település forgalmas pontjára, vagy pontjaira, és kikiáltották a friss újdonságokat. „Közírárté tértök, faluszerte kidobótatik”

Madárijesztők Újvidéken!

Nem igaziak voltak ezek a madárijesztők – mint felvételeinken is láthatjátok –, mivel nem madarakat ijesztgettek velük, sokkal inkább embereket. Készítőik valójában a saját fantáziájukat építették bele az eredeti kosztümökbe, sok-sok használaton kívüli anyag felhasználásával. Újvidéken május 8-án immár 18. alkalommal adtak otthont a madárijesztő-készítőknek a Vajdasági Gyermek- és Ifjúsági Képzőművészeti Központ,

a Pčesa és a Tartományi Természetvédelmi Intézet közös szervezésében. Tizenhat csapat vett részt, a nagydíjat a nagykikindaiek vitték el, az első helyen osztottak az újvidéki Sonja Marinković és Kosta Trifković, valamint a kamenicai Zmaj iskola. Az alkotásokat a Tartományi Természetvédelmi Intézet arborétumában is kiállították a Múzeumok Éjszakáján.

Fotó: Dávid Csilla

Sporthez a szabadkai Kovačić iskolában

Május első hete a szabadkai Ivan Goran Kovačić Iskola felsős tanulói számára a sport jegyében telt. Minden tagozat úszáson vett részt, valamint pénteken az osztályok egymás közötti focimérkőzéseit tartották meg. A kosárlabdát és a röplabdát sem mellőzték.

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matice srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány
kormányza

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

BETHLEN GÁBOR
Alap

Szekeres László
Alapítvány

68 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Rajnai Anita** ■ Állandó külmunkatársak: **Bence Erika, Bori Mária, Farkas Ilona, Gyarmati Krisztina, Kis Laura, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: +381/21/ 475-400-8 (csak telefon) ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon/fax: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ A nyomtatásért felel: **Berta Zoltán** igazgató ■ Jó Pajtás az interneten: <http://www.tipnet.rs/jopajtas> ■ jopajtas.szerk@magyarszo.com